ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 ՓԱՐԱ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ԿԱՋԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէշէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3իւնճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ու-մուրը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ . . 6 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զիյատէ մուտտէթ իչիւն իլանաթը այրը բազարլըգ օլուր:
Մէքաթիպ նաֆիյա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր:

30 ՓԱՐԱ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նշլի Պապը Ջալմիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8տէ տիր: — Կազէթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինտէ նշըն քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեան միւրաճաաթ օլունաճագը կիպի, քեաֆֆէի մէքթուպլարըն տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՍԸՐՊԻՍԹԱՆ ԳՐԱԼԸ ԱԼԷՅՀԻՆՏԷ ՍՈՒԻ ԳԱՍՏ

Սըրպիստա գրալ Միլան ալէյհինտէ պիր վագթտան պէրու մէվճուտ օլտըղը պունտան ագտէմ կազէթալարտա եազըլան ֆէսատ վէ իթթիֆագը խաֆի պու տէֆա քէնտի սաարը ֆիլիյեաթի կէօսթէրմէկէ պաշլամըշ տըր:

Պու կիւնքի թէլէկրաֆլար սըրաասընտա օգունաճաղը վէճհլէ, տիւնքի բազար էրթէսի կիւնիւ Սրպիա գրալը Միլան Օպրէնօվիչ Պելկրատտա ուլու քիլիսէյէ կիրտիկի եանատէ, գարըսըն պիրի գրալը միւշարիլէյհ իւզէրինէ պիր րէվօլվէր պօշալթմըշ իսէ տէ, խատայէթ իթմիշտիր, քէնտիսի տէ գրալ իլէ պէրապէր պուլունան պիր պինպաշը թարաֆընտան անիտէ թութուլմուշ տըր:

Էլէնի Մարգօվիչ նամընտա պուլունան մէրգումէ գարը՝ քէնտիսինի օրատա պօղմագ իսթէյէն էհալինին էլինտէն գուրթարմագ մագսատիյլէ կիւճլիւքլէ գուրթուլմուշ, պիթթէվէֆիգ հափսէ գօնմուշ տուր:

ՄԸՍԸՐ

Պէյգըր բաշա՝ օրտու իլէ ժանտարմալար հագգընտա հազըրլատըղը լայիհալարը ալաֆ Հոկտէմպէրին 15ինտէ Բիրաղ վէ Շէրիֆ բաշալարա արզ իտուպ, պունլար մէզքիւր լայիհալարտա միւնտէրիճ ահքեամը քեամիլէն թասվիպ ու գապուլ իտէրէք, անճագ պազը թատիլաթը ճիւզիյէ իճրասընը թալէպ իթմիշլէր տիր:

—

Նօյէ Ֆրայէ Բրէսսէ նամ Ալէման կազէթասը՝ Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա կէօյա Բրենս Պիսմարգըն իֆատաթընտա տախի օլարագ Թայմզըն Բարիզ մուխպիրինտէն ալտըղը պազը պէյանաթը տէրճ իլէ, օլ պապտա տիյոր քի, Բրէնս Պիսմարգ չիմտիյէ գատար Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա հէր քիմէ տախի օլսա րէյ վէրմէքտէն իսթինքեաֆ իթմիշ տիր: Նօյէ-Ալլգէմայնէ-Ցայթունկ կազէթասը՝ Լօնտրանըն Ալէմանիա սէֆիրի գօնթ Միւնսթէր մահալը մէմուրիյէթինէ հարէքէթ իտմէզտէն էվվէլ Բրէնս Պիսմարգ թարաֆընտան ալտըղը թալիմաթըն թէմամիյլէ Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա պէյանը էֆքեարտան գաթիյեն իսթինքեաֆ իթմէք մէալինտէ օլտըղընը վէ Թայմզըն մուխպիրինին թէպլիղաթը թէմամիյլէ էսասսըզ պուլունտուղունը պէյան իտիյոր:

Քէզալիք Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ կազէթասը՝ տախի նիմ րէսմի պիր պէնտ նէշր իտէրէք, Մըսըր, Սիւվէյշ գանալը վէ Մ. Լէսէպս հագգընտա կէրէք Ինկիլիզ բօլիթիգասընըն վէ կէրէք Ալէմանիա բօլիթիգասընըն նէտէն իպարէթ օլաճաղընա տաիր տախիրէն Բրէնս Պիսմարգըն պիր միւքեալէմէսինէ պուլունտուղունա տաիր Թայմզըն միւխպիրինին սըրֆ արաճիֆ օլտըղընը պէյան իտիյոր:

—

Պէրլինտէն Տէյլի Նիուզ եազըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ ճէրէյեան իտէն միւզաքէրաթ սուրէթը մաթլուպէ օլուպ եագընտա պիր հիւսնի իթիլաֆ հասըլ օլաճաղը մէմուլ տըր:

Տէյլի Նիուզ կազէթասը իլավէթէն տէյօր քի, Ինկիլթէրրանըն միւթալէասը բէք միւթէտիլ օլտուղու Պէրլինտէ զանն օլունույօր:

Էկէր Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ միւշքիլաթ չըգար իսէ, Էվրօբա՝ պիր գօնֆէրանս իճթիմաը լիւզումը հագգընտա Թէրճէմանը Էֆքեար իթթիֆագ իթմէկէ սալիհ օլունաճագ իմիշ:

Քէզա Թայմզըն գաննընա կէօրէ, Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ ճէրէյեան իտէն միւզաքէրաթ մաթլուպ թարզտա պուլունույօր: Հէր նէ գատար Ինկիլթէրրա Մըսըրտա միւսթագիլլէն հարէքէթ իտէճէք իսէ տէ, պու հուսուստա Ֆրանսանըն ինֆիալինի մուճիպ օլմայաճագ, տէվլէթէյն միւշարիլէյհանըն մէնաֆիի հագգընտա խօշնուտ իթմէքէ չալըշաճագ տըր, պու հուգուգու մուհաֆազա իթմէք իսթէյէն Ֆրանսանըն ինթիֆաընը միւճիպ օլաճագ թէտաբիրի մուվաֆագաթլէ թէլագգի օլունմագտա պուլունույօր:

Թայմզ կազէթասը՝ Նոյէմպէր 17 թարիխլի նիւսխասընտա, պապը Ֆրանսըզ կազէթալարընըն իթթիհամլարը չէխտա լիսանա Մըսըր թէնսիգաթը Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ հիւսնի իթթիֆագը հասըլ օլմագ իչիւն Ինկիլթէրրա թարաֆընտան բիր մուսալահա թէքլիֆ օլունմագտա պուլունույօր:

—

Ինկիլթէրրա գրալիչէսը Մըսըրա սէվգ օլունան ասաքիրէ թէշէքքիւր օլունմագ իւզրէ իւչ նէվ մէտալիա տարպ իթթիրիպ, պունլարըն պիրի իւզէրինէ «Մըսըր 11 Յուլիօ 1882» իպարէսի գազը օլունուպ թագըլաճագ թէվզի օլունաճագ, տիկէրլէրինին իւզէրինէ «Թէլ-էլ-Քէպիր» թահրիր օլունարագ Մըսըրտա պուլունան գարա ասաքիրինէ թագըլաճագ տըր:

—

Տոյլը Մըսըրըն սանուզը թարաֆընտան նէշր օլունան պիր րաբօրթօյա կէօրէ, չիմտիյէ գատար տույլը միւթթաֆըրէի Մըսըրլէ իչիւն 1,200,000 վէ տույլը միւլթէզիմէ իչիւն տէ 250,000 Ինկիլիզ լիրասը տէրսանէտէ իսթիղրազ օլունմուշ տուր:

—

Թայմզ կազէթասը՝ ժէնէրալ Ուըլսլէյին Ինկիլթէրրայա աւտէթի՝ Մըսըրտա ասայիշին իատէ օլունտուղունա պիր իսպաթ իտէճէքինի պէյան իտէյօր:

—

Տէյլի Նիուզ Ինկիլիզճէ կազէթասը պէրվէճհը աթի օգունմուշ տըր.

«Թէհէրանտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, հուտուտտա իչլէր սօն տէրէճէ պուհրանլը պիր հալէ տէ կիրմիշ տիր. չէօյլէ քի Շէյխ Ուպէյտուլլահ՝ Քիւրտլէրէ իթմաաթ իտէն պիր պէլահտան նէշր իթմիշ օլուպ, սիւլահշօրանլարըն վէ Իրանըն մէզալիմինտէն եագայը գուրթարմալարընը մուսիրրանէ թալէպ իտէյոր իմիշ: Շէյխ Ուպէյտուլլահ՝ էլինտէ 17000 քիշի իլէ Հէքքեարի պուլունմագտա օլուպ, Շէյխըն մուտախիլէսինէ Բուսյա թարաֆընտան իլթիզամ օլունաճաղընը պազը թիւրքլէր տէրմէյան իթմէքտէ իմիշլէր: Բրիվատը Բուսիա թէվքիֆ էնթէրիքալէրինէ ժէնէրալ Աքսաքօֆ... Թիւրքլէր իսէ հիւքիւմէթի Օսմանիյէ պէյնինտէ վախիմ գարըշըգլըգ լար գուվվէթլէ խէվֆի էմր իթմիշ իսէ, Շէյխըն իւպէյտուլլահ գարշը սաքը Օսմանիյէ եախուտ տիւլիւմէթինի էմր իթմիշ տիր:»

—

Տէյլի Թէլէկրաֆ Ինկիլիզճէ կազէթասը պէրվէճհը աթի օգունմուշ տըր.

«Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ կազէթասընըն Տէրսաատէթտէն ալտըղը մալումաթա կէօրէ, պիր գաչ սէնէլէրտէն պէրի մէվճուտ պուլունան Նէփրաթ վասըթայի չըլմանտանֆէրէնինին ինչաատընտա տախի օլան իւէր լայէհալար հագգընտա հէնուզ պիր գարար վէրիլմէմիշ տիր: Իմտի պիրի Տէրսաատէթտէն Էնկիւրէ վէ Սիվաս քէզալիք վէ Պաղտատա, վէ տիկէրի իսքէնտէրունտան Հալէպ վէ Պաղտատա կիտէճէք օլան խաթթլարտան մանիսը Պապը Ալիտէն պիր խանէի նազարլը ի-...

Թելեկրաֆ-ի

Ալլահը Հալէպ խաթթլարընըն Մէսուլ կեաֆէսի խանէի նազարլը իլէ տաճլար տախի ըսլահ օլունուպ, ճիւմլէտէն Տէրսաատէթտէն կէլէճէք տիր:»

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս թէլէկրաֆլարընըն թէրճիւմէլէրի Բէյօղլու օլունան ֆէվքալէտէ իւզէրէ կէլմէմիշ տիր.

Բարիզ 23 Նոյմ.

Սէն Վալիէ Մ. Ֆէրի Բէրլինէան էյալէթի իչիւն մէպուս ինթիխապ օլունմուշ տըր:

Լօնտրա 23 Նոյմ.

Թայմզ կազէթասընըն Թունուզտան ալտըղը մալումաթա մէվսուգ կէօրէ, Ֆրանսա իլէ Թունուզ Պէյի արասընտա ագտ օլունան պիր աղտնամէ Ֆրանսայա, Թունուզը վէրկի վէ տույունըն թէէմինի վէ մէմլէքէթին ումուրը միւլքիյէ վէ ատլիյէսինին թէնսիգի հուգուգունը իթա իթմէքտէ իմիշ:

Թայմզ կազէթասը տէյօր քի, Ահմէտ Պէյ՝ պիննէթիճէ մուվաֆագաթը սուրէթը խուքմը թիւրքինին մէքիւր տիր: Մէզքիւր կազէթա մէսուլիյէթին միւզաքէրէսինտէն Թունուզ պաբտա սպառմանլար պիրնէ պիր գաչ տէֆա Ֆրանսանըն իթթիսարա լիւզումունա մահքեուր օլաճաղը իլավէ իթմէքտէ տըր:

Պէլկրատ 23 Նոյմ.

Պու կիւն գրալ Միլան՝ ուլու քիլիսէյէ կիրտիկի սըրատա, գարըսըն պիրի գրալը միւշարիլէյհին իւզէրինէ պիր րէվօլվէր պօշալթմըշ իսէ տէ, հէլէ քի գրալա խատայէթ իթմէմիշ տիր:

Գրալ իլէ պէրապէր պուլունան պինպաշը Ֆրանգասօվիչ գաթիլին իւզէրինէ աթըլըպ, մէզպուրէնին իլինի թութարագ րէվօլվէրի պօշալթմասընա մէյտան պրագմամըշ տըր:

Բօլիս՝ Էլէն Մարգօվիչ նամընտա օլան պու գարըյը թէվգիֆ իթմիշ, պու սուրէթլէ մէրգումէնին օրատա պօղմագ իսթէյէն գալապալըղըն էլինտէն գուրթուլմասընը թէմին իթմիշ տիր:

Հիչ քիմսէ ճէրհ օլունմամըշ տըր: Բուտուտէն հիսսէթ ու իսթիրահ հէփ օլունմագտա տըր:

Բարիզ 23 Նոյմ.

Ֆրանսա իլէ Թունուզ պէյնինտէ ագտ օլունան մուգավէլէնամէ Թայմզըն վէրտիկի մալումաթ սահիհ տէյիլ տիր:

Աժանս Հավասըն մալումաթընա կէօրէ, Ֆրանսանըն Թունուզտա պուլունտուղու մէվգի վէ վազիյէթինի մէվգիի խեալի խէյրիյէ սուրէթինտէ թէյյին իթմէք վէ թէֆթիշ գարարլաշտըրըլմըշ, պունլարըն լայէհասը մէճլիսը մէպուսանա թագտիմ օլունաճագ տըր:

Լօնտրա 23 Նոյմ.

Բարլամէնթօ եարըն գիւշատ օլունաճագ տըր:

Զանն օլունտուղունա կէօրէ, հիւքիւմէթ միւմքին օլուր իսէ Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա հէր նէվի միւզաքէրէտէն իճթինապ իտէճէք տիր:

Նիւ Եօրգտան ալընան պիր թէ-լէկրաֆա կէօրէ, պիր խօրթուլտան Մանիլլա գասապասընա իրսալ օլունմուշ... ՝ Մանիլ աասաարընըն գըսմը աթլի օլարագ ... իթմիշ տիր:

(Բերլին Էֆեբրիքէ Նախրիխթէն Բուրսէ-Ցայթունկ)

Խալկիտօնիա 22 Նոյմ.

Մաքսիմա վուգու պուլան զարար զիյանըն տոլայը Մալթայա օլունաճագ թազմինաթ՝ ... 4 միլիօն Ինկիլիզ լիրասը թէճավիւզ իթմէյէճէք օլուր իսէ, էկէր Ինկիլթէրրա Մըսըր ասայիշինի թամամ թէմին իթմէզ իսէ, էլան Բարիզ իչիւն վէրիլէն մէպլաղ արթըրըլմայաճաղը, թազմինաթը մէզքիւրէ աճէլէ գօլայլըգլա պուլունաճաղըն անլաշըլտըղը վէ սաիրէ մուլագա օլունմայաճագ տըր:

Լօնտրա 21 Նոյմ.

Պէյգըր բաշանըն թէնսիգաթը սաքէրիյէ հագգընտա թանզիմ իթտիկի լայիհէ հարիճիյէ նազըրը թարաֆընտան պէրվէճհը միւֆրէտաթ թէտգիգ օլունմագտա, թէտգիգ թամամ օլունարագ մէմնունիյէթլէ գապուլ օլունմուշ տըր:

Պուքրէշ 21 Նոյմ.

Տօպրուճա միւթէսէրրիֆի Միւսլիւմանլարըն միւրէթթէպ պիր հէյէթը մէպուսէ՝ մարտ 31տէ նէշր օլունան իւմթիմագ նիզամնամէսինին սուրէթը պազը միւրաճաաթլէրինինտէն վէ Բուլղարիա հիւքիւմէթի մահալլիյէսի թարաֆընտան վաթանտաշլարը հագգընտա իճրա օլունան մուաթէլէի զալիմանէ վէ իթիսաֆքէարանէտէն տոլայը վատը օլան շիքեայէթլէրի ալ-իթմէքտէ իտիլէր: Էֆէնտիլէր պիր մահալ իլմէ ունտուրդտան մէյլլէրինի թէբտէլ իթթիրիպ իտէրէն պազը վաազըէթլէր իճրա օլունուպ միւզաքէրէ իթմիշ տիր:

Հալէպ 22 Նոյմ.

Աֆրին նէհրի իւզէրինէ ինշա օլունան եէնի քէօբրիւնին րէսմը քիւշատը իճրա օլունմուշ, Ճէմիլ բաշա հազրէթլէրի բաչէրլէրին պէրաքեաթ իւնքեարի իհտասը վէ խոր պէֆթէրկիլէրի մէյմանէ փէնէրլէրը հեյէ մէզքիւրէտէն ճէմաաթ թարաֆընտան Միւսլիւման վէ Խրիսթիան պէյնինտէ իթթիֆագը միւմքին պուլունարագ, հագգընտա թէֆքէրէն մէյտան ալընմագ թէշվիգաթտան տուլայը պիր զիյաֆէթ վէրիլմիշ օլուպ, վէրիլէն ֆաքը միւզիգա իչիւն գաթէտէրէթէն միւբարիզէ թէմին իթմիշ տիր:

Աշէմ իւշթի պիր թագըմ հավա ֆիշէնկլէրի աթըլմամըշ, վէ ճիւմլէ քէօշէլէրտէն մէյտանը գարանլըգ էֆէնտի մէրասիմ պուլունմաճագ տըր:

Եարըն քէօչլիւ եաղմայի պաշլայաճագ թաղլարն էյի վագթտա Էֆինտէյէ պաշլանմըշ տըր:

ՏԻՖԼԻՍՏԷ

Տիֆլիզ կիւն Գուրպան Պայրամը պայրը Պէշիքթաշ ճամիլէրինտէ վուգու պուլմուշ տըր:

Զաթը հազրէթի Շէհրիյարի սապահլայըն սաաթ 2 րաատէլէրինտէ ֆայթօն սիւվար օլարագ լարը վէ մայէթը Միլիւքեանէլէրինտէ պիր խայլը զէվաթ մուայէնէ վէ րիձալը տէվլէթ վէ քեաֆֆէի եավերանը հազրէթը Շէհրիյարի պուլունտուգլարը հալտէ, Երլըրը սէրաի Հիւմայունտան խուրուճ պույուրարագ, սաֆպէթէյի սէլամ վէ իհթիրամ օլան մասաքէն վէ Էհալի միւթլանանը ալայ վալա իլէ Պէշիքթաշ ճամիինէ ազիմէթ պույուրմուշլար, վէ պայրամ նամազընը պաատէ, քէնտի քէրրէ եապուխաղար օլարագ տէրիղ իլէ Տօլմապաղչէ սարայը Հիւմայունունը թէշրիֆ պույուրմուշլար, վէ միւգէրրեարը զիյարէթ օլունարագ մէրասիմի մէյտանը բարմազաւն ջէմիյէթէ ալլահ իլէ սալթանաթ Սէնիյէյի գապուլ պույուրմուշլար տըր:

— Պիր վագթտան պէրու քէրքիւքէթի պիր Արնավուտ հայտուտ չէթէսի Ալբանը վիլայէթի ճիվարլարընտա իճրայի չէգալէթ իթմիշ, օ թարաֆտան ալընան պիր մէքթուպա կէօրէ, պու հայտուտլար՝ ախիրէն պիր Բուլմաղա մէշհուր պիրքեաչ իւչլիւք պեան գըրպա թախթըպ իչիւն գիւլլէթէ պիր՝

Մէյլամ իսթէնիլմէքտէ տիր: Էշգըեա միւթէճաս իրիլէյհէթի իւզէրինէ միւրաճաթ ժանտարմալար սէվգ օլունմուշ, հայտուտ չէթէսինին մէվճուտ էշգըեան տարմատաղըթ իտիլմիշ օլտուղու ճիհէթլէ հէնուզ տութուլամամըշ տըր:

— Գարատէնիզտէ ֆուրթունա տէվամ իթտիկինտէն պիր տէնիզ թէսատիֆի չէֆէս պուլունտըղու կէօրիւլմիշ. չուն սօն կիւնլէրտէ հիչ պիր վափօր Գարատէնիզտէն կէլմէմէքտէ տիր: Մասամ կուրգուլը հավի օլան Վլատի վափօրը տախի տիւն ագշամ գասապար Պօղազ իչինտէ հարէքէթ իթմիշ տիր: Եագընտա միւթէատտիտ տէնիզ ֆէլաքէթլէրի իշիտիլէճէկինտէն գօրգուլույօր. շիմտիլիք պու պապտէ օլան մալումաթ չիւպհէլի վէ զայըլ միւքէմմէլ տիր:

— Տէնիզլիտէն իտմիրէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, մահալը մէզքիւրտէ 4 սաաթ միւթէմատիյէն եաղմուր կէլէրէք, նէհիրլէրին սուլարը 12 էվի սիւրիւբ կէօթիւրմիւշլէր կիպի, 3 ճամի տէ ֆէնա սուրէթտէ խասարտիտէ օլմուշլար տըր: Էհալինին պուղտայ անպարլարընը տախի սուլար սիւրիւբ կէօթիւրմիւշլէր տիր. նիհայէթ 100 գատար արապա սուտա պօղուլմուշ տըր: Պու ֆէլաքէթտէն հէմշէհրիլէրէն զարար գըյըմ պէնտլէրճէ լիրալարա պալիղ օլմագտա իմիշ:

ՇԱՐԳԻ ՌՈՒՄԷԼԻ

Ֆիլիպէտէն հոկ. 18 թարիխլի Էստ-Էքսպրէս եազըլան պիր մէքթուպտան աթիտէքի ֆըգրալար թէրճիմէ օլունմուշ տըր.

Ալէքօ բաշա հազրէթլէրի Շարգի Ռումէլի վիլայէթինտէ իճրա իթթիրիլէ տէվի ու սէյահաթը էսնասընտա Հասքէօյ գայմագամը իլէ Եաքի Զաղրա գայմագամընը ազլ իթմիշ տիր: Թէջլու թարաֆընտան մալումաթ վէրիլտի, Բաշար միւշարիլէյհ՝ պիրինին եիրինէ Մ. Րէյնօֆ վէ տիկէրինինկի Մ. Մարգօֆ օլան պու իքի գայմագամըն եէրինէ Մ. Իւանօֆ իլէ Մ. Տօքօրօֆը թային իթմիշ օլմագլա, զաթը հազրէթը Շէհրիյարի թարաֆընտան պու իքի սինին տէ նասըպ ու թայինի թաստիգ օլունմուշ տըր:

Պու իքի գայմագամլարըն ազլինէ սէպէպ՝ Մ. Րէյնօֆըն քէնտի էվլատընը էօլտիւրմէսի, վէ Մ. Մարգօֆըն տախի քէնտի վէ պազը թօբլարը մէնֆաաթէրինա օլարագ գազապըն ֆագիր Միւսլիւման էհալիյինտէն խըթիֆաթէ իթմէսի տիր:

Պու իքի գայմագամլարըն ազլի բէք միւթթահազզիգ իտի իսէ տէ, մամաֆիհ պու խուսուս խիլաֆըն Ֆըգրասընտա պիր պօրա զուհուրինէ սէպէպիյէթ վէրմիշ տիր. չէօյլէ քի, Ալէքօ բաշա՝ Ռուսիայա բէք սատըգ օլան պու գայմագամլարը ազլ իթմիշ օլուպ, պու սուրէթլէ իւթիպատըն սօնը քէչմիշ օլտուղունտան, Ռուսիա ժէնէրալ գօնսօլօսը բէք գըզարագ հիտաթլէնմիշ տիր:

Գալիսբիւրթան բրէնսի Ալէքսանտր Ռուս հիւքիւմէթինին թալէպի իւզէրինէ պու իքի գայմագամըն քէնտի էմրէթիւ պազը տէլիլլէրլէ պէօյլէ մէմուրիյէթէ թէվզի իթմիշ տիր. չէօյլէ քի Մ. Րայնօֆ Սօֆիա գայմագամը վէ Մ. Մարգօֆ Թրնօվա գայմագամը նասըպ օլունմուշլար տըր:

Ալէքօ բաշա հազրէթլէրինին ճէլը իթթիրիքի էրգանը իխթիսասը (մանտաթէր) միւրուսինտէն պէրու, Մալյէ վէ Նաֆիա, Թիճարէթ վէ Զիրաաթ միւտիրիյէթլէրինէ պէօյլէ պիր կէրմիյէթ վէ զայրէթ իճրաի հիւքիւմէթ իթմէքտէ տիր: Պու իքի մուտիրիյէթլէրէ մէրպութ միւթէատտիտ միւթէհասսըս չիւպհէլէրտէ մուտավիլէյհին էրգանը իխթիսասը իլէ հէնատան իշլէմէք իհտիյաճը վէ թէզայիտ իթմէքտէ հազ-

գընտա իլէրուտէ թարաֆընտա մալումաթը սահիհէ վէրէճէկիմ:

Պօլինեան մաատա չալըշմագ տայիմ պիւթիւն պէյլէրին իտարէյի քի, պու սէնէ պիլումիտէ, մալիյէ միւտիրիյէթինտէ կէչէն սէնէ կէօսթէրիլէն միւպալաղալը բագգամլար նաֆիտէ օլուպ, անճագ 19 միլիօն գուրուշ աչըգ վար տըր. ֆագաթ պու ճէսիմ աչըգը գաբամագ իչիւն թէտապիրը իգօնօմիգըյէ իթթիխազ օլունմուշ տըր. թէտապիրը մէզքիւրէ նէթայիճինտէն օլմագ իւզրէ Ալէքօ բաշա՝ աթա իթթիկի մէճլիսը մախսուսընտա միլիս ասաքիրի պէօլիւքլէրինին թէնզիհիլէ եանի 134 նէֆէրտէն իպարէթ օլան պէհէր պէօլիւքին 80 նէֆէրէ թէնզիլինէ գարար վէրմիշ տիր:

Միլիս վէ ժանտարմա պաշ գօմանտանը ժէնէրալ Շթրէքէր (Ռաշիտ բաշա) պու թէնզիհաթա գարշը սուրէթը միւէսսիրէտէ բրօթէսթօ իթմիշ, վէ պու թէնզիհաթ գապուլ օլունտուղունտան պէրու, ժէնէրալը միւշարիլէյհ թայինա չու եա պու սուրէթտէ բրօթէսթօլարընա տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տըր: Ախիրէն ժէնէրալ Շթրէքէր չէօյլէ պայըրմագտա իտի. «Հանկի կիւն քի միլիս ասաքէրինին թէնզիհինի մատտէսինի գաթէի թաստիգը ֆիլ-էլէ իթմէք իչիւն վէ եախուտ տիկէր պիր սէպէպ մէյտանտա իլթիզամ իտէճէք օլուր իսէ, մէճլիսը ումումի վէ միլլէթ՝ էքշըյան գարար վէրէճէք տիր. թէյէլիք տախի քէնտի թէքլիֆլէրիմ իւզրէ թէքթիֆ իտէրէմ:»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պու կիւն Բաթրիգ Վէքիլի Բուսճուգեան Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Պայրամ թէպրիքի իչիւն վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթլէրը զիյարէթ իթմիշ տիր:

—

Միլլէթ մէճլիսը ումումիյէսինին էնճիւմէնլէրի բէնջէշէնպէ կիւնիւ իճթիմա իթմիշ, օ պիր բէնջէշէնպէ կիւնիւ իճթիմա իթմէք իչիւն Աւետիսեանաց Դիւան թարաֆընտան Մայր Դիւանը պէյանը րէյ օլունմուշ տըր:

—

Մէսմուաթա կէօրէ, Արսլանեան Սթէփան բաշա հազրէթլէրինէ Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան ՍԷՆ ՍԹԱՆԻՍԼԱՍ նիշանընըն մա բլաք իքինճի րիւթպէսի իթա օլունմուշ տըր:

—

Իչթիմալիյինէ կէօրէ, բաշսը միւշարիլէյհ՝ քէֆիսիւթ պուլունան Ս. Երուսաղէմ Բաթրիգը Ամեն. Տ. Տ. Եսայի Սրբազան հազրէթլէրինէ կէլէճէք վուգու պուլան ածիլիյաթը ճէրրահիյէտէ (օբէրասիօն) Տօգթէօր Սարէլ իլէ պէրապէր հազըր պուլունմուշ տըր:

—

Տէրճի զըմնընտա թարաֆըմըզա վարիտ օլան մէքթուպ.

Մուխ-ի չարաթ աւուր թերթին մէջ Ա. Յ. Այվազեան էֆէնտիին մէկ նամակը տեսանք, յորում Տեղապահի ընտրութեան անկարելութիւն ընելով կըսէ թէ, «հոգէ թէ Տեղապահը եպիսկոպոս ըլլայ կամ վարդապետ»:

Տեղապահը պէտք է որ եպիսկոպոս մ՚ըլլայ, եթէ ժամանակ մը պիտի շարունակէ պաշտօնը և պիտի նախագահէ ազգային վարչութեան և Երեսփոխանական ժողովոյ. իսկ եթէ առժամանակեայ պաշտօն պիտի վարէ, այսինքն իւր ընտրութեան օրէն պիտի սկսի Պատրիարքի ընտրութեան գործին, ան ատեն իրեւ նախագահ ընտրողական ժողովոյ կրնայ վարդապետ մը լինել. բայց վարդապետ մը լինելուն եւ հարկ մը պէտք է երեւան գայ. օրինակի համար պէտք է Պոլսոյ մէջ եպիսկոպոս գտնըւած չըլլայ. իսկ այժմ որ բաւական եպիսկոպոսունք կը գտնուին ի Պոլիս, վարդապետի անունն իսկ տալու պէտք չկայ: Փ.

ԱՀՎԱԼԸ ՔՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ՖՐԱՆՍԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Պօնտամն մուգատտէմքի պէնտը մախսուսլարըմըզտան պիրիսինտէ, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին սաղլամ պիր խարիճի բօլիթիգասը պուլունմատըղընը, վէ պու հալտէ, ալէմի մէտէնիյէթտէ քէնտի Թայիի միւթթէֆիգի օլան Ինկիլթէրրա տէվլէթինին պիլէ, Ֆրանսա բօլիթիգասընա սաղլամ սուրէթտէ էմնիյէթ իտէմէյէճէյի կիպի, մէզքիւր իքի մուազզամ տէվլէթլէրին հարէքէթինտէն խէվֆ եախօտ իւմիտ իթմէյէ սէպէպլէրի պուլունմալարըն տախի նէ եարաճագլարընը շաշըրաճագ օլտուգլարընը պէեան էյլէմիշ իտիք:

Ալէմի բօլիթիգատա իսէ, միւշէվվէշ տօսթլուգ, աչիքճար պիր տիւշմէնլիքտէն զիյատէ զարարլը տըր: Չիւնքի զայիֆ Թարաֆլար, աչիքճար պիր տիւշմէնլիյին էօնիւնիւ ալաճագ պիր թէտպիր իթթիխազ էյլէմէք հալինտէ պուլունտուգլարը սըրատա տախի, միւշէվվէշ տօսթլուղուն իւմիտ վէրիճի ճիհէթլէրինէ գափըլըպ, մէզքիւր սէլամէթ Թարիքինի տէ էլտէն գաչըրըրլար:

Զիքր իթտիյիմիզ մազարրաթըն տիւկէր պիր նէվի տէ, Մըսըր մագասըտինտա միւշահէտէ օլունմաղը աչիքճար տըր:

Էկէր Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթի, քէնտի խարիճի բօլիթիգասընտա սաղլամ պիր Թարիգ Թութմուշ օլսա, եախօտ սաղլամ պիր Թարիգէ սիւլիւք իտէճէյինէ հէրքէսի իգնա իտէճէք պիր հալտէ պուլունսա իտի, Արապի կիպի մէճհուլ իւլ ահվալ պիր աէրաէրինին շու տէրէճէտէ սըրր հալլէրէ սէպէպիյէթ վէրմէսի միւմքին օլամազտը իտի:

Պու ճիհէթէ չիմտի իգնա օլամըշ տուրմագ գալըմամըշ կիպի տըր:

Ֆիլ հագիգա, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին խարիճի բօլիթիգա ճիհէթինտէ տէրքեար օլտուղու միւշէվվէշ հալ սէպէպլէրինի տախի պէեան իթմէք օլսագ, գափըլըտըմըզ միւճիպլէրինտէն էսասը իլէ պիրլիքտէ էյլաշ իթմիշ, վէ հալթէ Ֆրանսա գըրալլըգլարընըն վէ իմպէրաթօրլուգլարըընըն պիլէ, ալ չօգ պիր հալէ Թայիի պուլունտուգլարընը տա իլավէ էյլէմիշ իտիք:

Ալէմի մէտէնիյէթ իչին, պիրճէ բէք էյիճէմ օլան Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա իթթիֆագը կիպի պիր Թայիի իթթիֆագըն իքի նըսֆը տախի այրը տէրէճէտէ պըրը պասմըշ օլսա իտի, պունտան հուսուլէ կէլէճէք օլան միւվաղէնէի սահիհ սայէսինտէ մէն օլանաճ ֆէլաքէթ, եալընըզ Մըսըր ֆէլաքէթի օլմայաճագ. հաթթա պիննէֆս Ֆրանսա ֆէլաքէթի տէ մէն օլանաճ իտի. եախօտ տահա տօղրուսունու սէօյլէյէլիմ, Ֆրանսա ֆէլաքէթինէ սէպէպիյէթ վէրէն պիր Թագըմ լիւզումսըզ հալլէրին մէնի իլէ, մէզքիւր ֆէլաքէթէտէ (Բրուսիա վէ Ֆրանսա մուհարէպէսինէ) տէ մանէ գալըմայաճագ իտի:

Շիմտի շու իթթիֆագը տօսթանէնին իքի նըսֆընը թէչքիլ իտէն Թարաֆլարըն հալինի թէֆթիշ իտէլիմ:

Ինկիլթէրրա տէվլէթինին խարիճի բօլիթիգասը, Ավրուպա տէվլէթլէրինին հիչ պիրիսինտէ էմսալի կէօրիւլմէմիշ տէրէճէտէ բէք աչիքճար օլուպ, հանկը տէվլէթէ խասըմ վէ հանկը տէվլէթէ տօսթ պուլունտուղու, վէ կէրէք տիւշմէնլիյինին վէ կէրէք տօսթլուղունուն տէրէճէ վէ հատուտու, ագալլի գըրգ աէնէտէն պէրու ամմէմ էրպապը բօլիթիգանըն մալիւմու պուլունմագտա իքէն, Ֆրանսանըն իսէ, Ինկիլթէրրատան մատատա հիչ պիր տէվլէթ իլէ, ուզուն միւտտէթ եա տօսթլուգտա եախօտ տիւշմէնլիքտէ պուլունաճաղընա էմնիյէթ իթմէք գապիլ օլամամըշ տըր:

Էն նիհայէթինտէ Պէլճիգա Ֆըգրասը իլէ Ինկիլթէրրա իլէ տախի պօզուշմագ հալինէ կէլմէմէսի տէ պաշգա:

Սօն իմպէրաթօրլուգ, տէտպիրսիզ սահիհլիյին սօն խապաթը օլմուշ տըր. վէ պու խապաթ, պիզզաթ պիզիմ կիւնիւմիզտէ կէօրիւլմիւշ պիր չէյ օլուպ, եօքի Թէվարիխի սահիֆէլէրինի գարըշտըրմագա տա լիւզում եօգ տըր:

Իւչիւնճիւ Նաբօլէօն հազրէթլէրինին իլք զաֆարը, Բուսիյա գալէսի մէզգուր պուլունու, վէ մէզքիւր մուհարէպէտէ, Ավուսթրիա տէվլէթի, Ֆրանսանըն միւթէֆիգի իտի:

Ֆագաթ Իթալիա մուհարէպէսի խիթամ պուլուր պուլմազ, իւչիւնճիւ Նաբօլէօն իլէ Իքինճի Ալէքսանտըր իմպէրաթօրլար պէյնինտէ, տօսթլուգ վէ հաթթա իթթիֆագ աէօզլէրի պիլէ մէյտանա չըգըպ, իւչ աէնէ զարֆընտա, Ֆրանսանըն միւթէֆիգի օլան Ավուսթրիայա գարշը միւթհիշ վէ մէհիպ պիր հուսումէթ կէօսթէրիլտի, վէ պու տէֆա տախի Բուսիա տէվլէթի Ֆըրանսանըն միւթհիշ միւթթէֆիգի օլմուշ օլտու:

Մէզքիւր իքինճի մուհարէպէյէ եալըմ օլան վէ Ֆրանսայը գանը իլէ միւճազաթ կէթիրէն Իթալի տէվլէթիյի իլէ Ֆրանսանըն չաթըշմասընա տա ալ գօրգուլա՞ը մը չէքիլտի:

Պունլար կիպի տահա պիր Թագըմ վուգուաթլար, Ֆրանսա բօլիթիգասընը էօյլէ պիր միւշէվվէշ հալէ կէթիրմիշլէր իտի քի, հաթթա էն սատըգ միւթթէֆիգի օլան Ինկիլթէրրա տէվլէթի պիլէ, Իւչիւնճիւ Նաբօլէօնուն տօսթլուղունա՞ մը եօգսա տիւշմէնլիյինէ մի գիյասէ միւնթազըր պուլունմագ լազըմ կէլէճէյինի պիլմէմէքտէ իտի:

Իւչիւնճիւ Նաբօլէօնըն Ինկիլթէրրա տէվլէթի իլէ տէ օլ գատար ուզուն միւտտէթ պօզուշմամասը, տէյիլ սուլհ արզուսընտան, իլլա գօրգուսընտան նէչէթ իթմէքտէ իտի:

Չիւնքի իմպէրաթօրը միւշարիլէյհ, ահմագ Ինկիլթէրրա տէվլէթինին Ժ------- սայէսինտէ Ֆրանսա Թախթընա գուուտ էյլէմիշ իտի, վէ քէնտիսինի պիզզաթ Ֆրանսայա էհլի ճիւմհուր էլի իլէ Թախթընտան աշաղը տէվիրմէք, այրըմա Ինկիլթէրրանըն էլինտէ պուլունմագտա իտի:

Տիկէր Թարաֆտան, Ֆրանսա տէվլէթի, Ինկիլթէրրանըն սիեասէթի վէ սիեասէթ իթթիֆագը սայէսինտէ, չէրէֆ ու գուտրէթինի Թա պալէքալարընա եւքսէլմիշ իտի:

Ֆիմ՞ն խաթըրընտան կէչէպիլիր էտի քի, Իւչիւնճիւ Նաբօլէօն հազրէթլէրի, կէրէք քէնտինին վէ կէրէք Ֆրանսանըն պու տէրէճէտէ սատըգ վէ իւքթիզալը միւթթէֆիգի պուլունան Ինկիլթէրրայա գարշը տախի պիր օյուն գուրմագտա իտի տէյի:

Շու Պէլճիգա Ֆըգրասը լաֆըզը նը պիր գաչ քէրրէ մէյտանա աթըլմըշ օլմամըշ մը իտի? պիր գաչ տէֆալար պու թաֆսիլաթ իթմաամընա աէվգ իտէ՞ մէքթուպ տա տէրէճէյի էհէմմիյէթի տէ մէզքիւր Թաֆսիլաթը իւզէրինտէ պիր պօրճ պըրագմագտա տըր:

Պիրինճի Նաբօլէօն Պօնաբարթ, Ֆրանսանըն չիմալ հուտուտընտա պուլունան Պէլճիգայը, վէ անըն տիկէր Թարաֆընտա օլան Հօլանտա մէմալիքինի տախի զաբթ իտիբ, Ֆրանսա մէմալիքինէ իլհագ իթմիշ իտի:

Ֆրանսա, զաթէն Ինկիլթէրրանըն Թա գարշըսընտա պուլունտուղու հալտէ, անըն քէնարընտա պուլունան Պէլճիգա վէ Հօլանտա մէմալիքլէրի տախի Ֆըրանսա մէմալիքինէ իլհագ օլունտուգտա, Ինկիլթէրրա սէվահիլինին վէ պիլէ խուսուս Թամիզնէհրինին Թա գարշըսընտա էօյլէ մուհիմմ լիմանլար Ֆրանսըզլարըն էլինէ կէչմիշ օլուր քի, պիննէֆս Լօնտրա չէհրի տախի, մէզքիւր լիմանլարտան տիչարը չըգըն տօնանմալար հուզուրընտա պէօյլէ

գալըպ, Ֆրանսըզլարըն չալէչ պէրալէյիրէ սէվգ իտէմէզլէր իտի:

Անմի, Պէլճիգանըն, վէ Պէլճիգա իլէ Հօլանտա մէմալիքլէրի Ֆըրանսաեա կէլմէսի իլէ պիրլիքտէ, կէրէք Ֆրանսանըն պուլունտուղու տէրէճէյի մաքամ իտէ պուլունտուղու Հօլանտա մէմալիքլէրի Ֆըրանսատա... [illegible]

Ինկիլթէրրա տէվլէթի, պիննէֆս քէնտի էմնիյէթի հալի իչին պու տէրէճէտէ էհէմմիյէթի օլան Պէլճիգա մէմալիքինին պիր տահա Ֆրանսայա կէչմէսինէ իչին, անը քէնտի քէֆալէթի Թահթընա ալըպ, մէզքիւր քէֆալէթէ տախի օլ տէրէճէտէ գուվվէթ վէրմիշ տիր քի, Պէլճիգա մէմալիքինի պասմագ իսթէյէն տէվլէթ, իւմէր Ինկիլթէրրա մէմալիքինի չըղնամըշ օլուր կիպի Ինկիլթէրրա իլէ մուհարէպէյէ Թուլուշմագ իքթիզա իտէճէյինի, Պէլճիգա հուտուտունտա իւնիւ աթամազ:

Իւչիւնճիւ Նաբօլէօն հազրէթլէրի, նիհայէթ քէնտի էօլի վէ իթթիֆագը միւթթէֆիգինէ գարշը տախի պիր օյուն օյնամագ իխթիյարը իլէ, Ինկիլիզ պարլամէնթօսու ինէ թէֆրիգ պուլունմագտա իքէն, պու գօրգունչ խարիթայը ալթընա ալըպ մէզքիւր Պէլճիգա մէմալիքինի տէ, Նիս վէ Սավուա կիպի Ֆրանսա մէմալիքինէ գաթմագ միւյէսսէր օլտու:

Պու Թէհլիքէլի օյունու պաշա չըքարմագ իչին տէ, օլ վագթ հէնուզ գօնթ պուլունան Պիզմարգ ճէնապլէրինի քէնտի կէօզիւնէ ալըպ սաթըն ալտըղը տախի, Իւչիւնճիւ Նաբօլէօն հազրէթլէրինին տիկէր պիր խէթասը օլտու:

ՄԷՔԹՈՒՊ

ՄԱՍԻՍԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Պու սէրլէվհա իլէ Փափազեան Սուքիաս էֆէնտինին տէրճի գըմընտան կէօնտէրտիյի պիր մէքթուպտըր.

Շաբաթ աւուր Մ---ի ազգային տեսութիւնը կարդալով զարմանքս չկրցայ բռնել, զի մինոյն թերթը քանի մը շաբաթ յառաջ վարչական գրութեան վրայ կարծիք յայտնելով, պաշտօնէական գրութիւնը կը փաստաբանէր, և Նախկին ժողովական գրութիւնն անօգուտ կը գտնէր. իսկ այս անգամ սահմանադրապէս 14 կրօնական և 14 աշխարհական անձերէ բաղկացեալ ժողովական գրութիւնը կը ջատագովէ և գիս ալ կը մեղադրէ որ այն միջոցին ընդդիմացող հին գրութեան:

Ազգ. ժողովոյ վերջին նիստին, Գեր. Պատրիարքական փոխանորդ Հայրը պատմեց Արդարութեան գործոց վսեմ. Նախարարին հետ ունեցած բանակցութիւնը. յետոյ Ատենապետ էֆէնտին հաստատեց անոր առարկութիւնը և ապա Տ. Խորէն Սրբազան ի դիմաց Ատենապետաց գիւանին խօսեցաւ: Ահա ասոնց դէմ իմ դիտողութեանցս բովանդակութիւնը:

«Պատրիարքական փոխանորդ Հայրն վսեմ. Նախարարին հարցման պատասխանէր է թէ Տեղապահը կընտրուի խառն ժողովէն, բայց ասէ չհետևիր թէ սահմանադրապէս 14ական անձերէ կազմեալ կրօնական և քաղաքական ժողովներէ պիտի ընտրուի Տեղապահը. զի եթէ այդ մասը պատասխանած է Ն. Սրբութիւնը, սխալած է և արդի տիրող կանոնին, այն է վարչական գրութեան հակառակ վարուած է, և Ազգ. ժողովն Ն. Սրբութեան այսպիսի բանակցութիւն մը ընելու արտօնութիւն տուած չէր. պէտք էր պատասխանել թէ Ազգ. ժողովոյ անօրինութեամբ պիտի կարգադրուի, քանզի կարելի է թէ Ազգ. ժողովն ինք կընտրէ Տեղապահը, ինչպէս որ նախատեսուած է իր ներքին կանոնագրին մէջ, մանաւանդ որ այժմ վարչութիւն ալ չկայ: Բայց Ատենապետ էֆէնտին յայտարարութիւնը փոխանորդ Հօր բանակցութեան ոգին աւելի երևան կը հանէ, երբ կըսէ թէ «խառն ժողովը դժի կարող է ընտրել Տեղապահը». այո՛, խառն ժողովը կընտրէ այն Տեղապահը, որոյ պաշտօնը Պատրիարքական ընտրութիւնը կատարել է մինչև. բայց երբ դիտաւորութիւն կայ Տեղապահին պաշտօնավարութիւնն երկարել, որ պիտի նախագահէ վարչութեան և նոյն իսկ Ազգային ժողովոյ, այն ատեն կը փոխուի խնդիրը և պէտք կըլլայ ընտրութեան աւելի հոգ տանիլ, և տարակոյս չկայ թէ Ազգ. ժողովով եղած ընտրութիւնն աւելի վստահելի արդիւնք կրնայ ունենալ մանաւանդ երբ ընդհանուր համաձայնութեամբ կամ ստուար մեծամասնութեամբ ըլլայ: Իսկ Տ. Խորէն Սրբազան իւր բանախօսութեամբ Ազգ. ժողովոյ համար աչարկու վիճակ մը նկարագրեց: Եթէ անմիջապէս կրօն. և քաղ. ժողովներ չկազմուին ըստ տառին Սահմանադրութեան, որ աւելի կուսայ ինձ վստահութեամբ ըսել թէ, ամեն բանի խափանարարուած է ժողովրդապաշտպանել, աչարելիւ և պարտաւորելու որ թողու վարչական կանոնագիրը, որ այժմեան տիրող օրէնքն է, և հետևի Սահմանադրութեան տառին ըստ առաջնոյն: Վերջին անգամ գումարուած եկեղեցական համագ. ժողովին մէջ ալ այս մասին խօսքեր անցեր են և յատուկ յանձնախումբ մը գրուեր է կրօն. ժողովին իրաւասութեան սահմանը գծելու համար, ինչպէս հրատարակեցին լրագիրք: Բայց ի՞նչ է պատճառն որ առանց արտաւանելու թէ պէտք է գտրեմնել վարչական կանոնագիրը, կուզուի որ այդ բանն ընել տան ժողովին, ինչո՞ւ համար գաղտագողի և այնքան հապճեպով, երկիւղ սփռելով ժողովականաց վրայ թէ պետական հարուածի տեղի կուտան: 12 տարիէ ի վեր այդ սպառնալիքները լսած եմ երեսփ. ժողովիս մէջ անհամեմ, որք կուզէին իրենց քմացը համաձայն բան մը քալեցնել ժողովին մէջ. և այժմ այդ պաշտօնը կ'ստանձնին անոնք, որք ինքեանք գիտեն թէ կայս. կառավարութիւնը չմիջամտեր մեր ազգային ներքին գործոց, աւա օրինակ Պատրիարքական հրաժարականի խնդիրը, որուն չուզեց միջամտել մինչև վերջը: Իւ եթէ վսեմ. Նախարարը ընտրող ժողովին կազմութիւնը ծանօթացնել հրամայած է, առաւել ընտրելոյն համար հոգ ցուցած է և իրաւունք ալ ունի, մանաւանդ այժմ, զի ընտրեալը պիտի լինի միանգամայն Տէրութեան և Ազգին յարաբերութեանց միջնորդ. փոյթ չէ թէ 28 կամ 16 անձերէ ընտրուի տեղապահը, այլ թէ ի՛նչ գոյն ունին ընտրողք և թէ երկու կողման հաճելի ընտրութիւն մը պիտի ըլլայ՞: Արդ ի՛նչ պատճառաւ յայտնապէս չառաջարկուիր վարչական կանոնագրին դադարումն և ինչո՞ւ անձամբ կըլլայ այս աւուր ժողովին մէջ լուծել այդ նոր առաջարկու-

---

ՖՕԽԳԱՐԱ ՀԷՔԻՄԻ

ԺԲ.

ԽԱՆ

(1547 Նօվէմպէր ....)

—Խմտի պիզը պուտան պէրու պիզիմ տավամըզա Թարաֆտար պուլունմագտա օլտուղունուզտան, պու տատտըլըը Թուլթուլալ պիզէ Թէսլիմ իթմէք իչին նիրմի քէրրէ էլինիզէ Փըսաթ կէչմիշ տիր, զիրա անլէրին սիզի բէք չօգ էմնիյէթլէրի վար տըր, վէ էկէր պիր տուզագ գուրսա իտինիզ, անըտէ օ տուզաղա տիւշէճէքլէր իտի: Պունու եարմասըզ: Սիզէ սօրարըմ, պու հարէքէթ՝ տաալը պիր միւթթէֆիգըն հարէքէթի՞մի տիր, վէ սիզ՝ բէք տէ խոյրալ իթմէտիքինիզ պիր Փէտաքեարլըղա ինանըլըր՞ըմըսըզ:

—Պանա խաէնլիյինիզ Թէքտիր հէվտսի պու գատա՞ր մը տըր, — սէօյլէ իթտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ:

—Հէվէսի պու գատար տըր:

—Բէք էյի, պէն տէ ճէվապընը վէրէճէյիմ:

ԺԳ.

ՐԱԶԱՐԼԸԳ ՊԻԹՄԻՇ

—Էվվէթ, ճէվապընը վէրէճէյիմ սիզէ, —Թէքրար իթտի Էկը գօնթընըն էֆէնտիսի, —Նասըլ քի սիզ պանա սէքրէթէ սէքրէթէ սէօյլէտինիզ, պէն տէ սիզէ սէքրէթէճէ սէօյլէյէճէյիմ: —Էվվէթ, սէքրէթէ գօլլարա մէնսուպ տաղլարըն գօմանտանը գարտաշ իլէ տիկէր լէր ափրէքրաէ պիր գաչ ռէֆիգըմ էսմէ կէտիւթէր տիր, վէ էյալէթին գուվվէթ վէ իւմիտի տէ պու իչ գաթտա տըր: —Էվվէթ, պէն տէ սիզին կիպի սիլիրիմ քի, հանկը կիւն պու իչ տատամ էօլիւր վէ եախօտ էօլիր Թուլթուլալար իսէ օ կիւնտիւ Ֆրանչ-Գօնթէ էյալէթի Փէթհ օլունաճագ տըր, զիրա օնտան սօնրա տաղլար գօմանտանըզ գալըրտագ տաղըլաճագլար տըր, զին՝ լէրէ տէհչէթ տիւշէճէք վէ հէր նէվի մուգավէմէթ միւմքինսիզ կէօրիւնէճէք վէ Փիլհագիգա տա էօյլէ օլաճագ տըր: — Էվվէթ, չօգտան պէրու Ժան-Գլօտ Բրօսթը, միրալայ Վարօզը վէ պաշ բարագ Մարքիյի Թութթուպ սիզէ Թէսլիմ իտէպիլիր իտիմ, լաքին պունու եափարագ, գօնթ տը Կէյրիա՞ն, էլիմ այաղըմ պաղըլը սիզին քէյֆինիզէ եախօտ տահա տօղրուսը Ֆրանսա գըրալը իլէ գարտինալ տը Րիշլիէօնին քէյֆինէ Թայիի պուլունաճագ ըմ, իշթէ պունու պէն գապուլ իտէմէզ իմ: Գըրալլարըն միննէթտարլըղը խայինէ չիւպհէլի պիր չէյ տիր. խըտմէթ օլունուպ պիթտիքտէն սօնրա, անլէր՝ եարանը գօլայ ունութուրլար:

—Անթիտ տը Մօնթէկիւ, —պաղըրտը Կէյրիան, —պու չիւպհէ պիր հագարէթ տիր. . .

—Ամմա սիզէ տէյիլ տիր, —միւսիւ գօնթ, վէ գըրալ Օն իւչիւնճի Լուի հազրէթլէրի տէ պունա լայըգ պիր չէյ եափամայաճագ տըր: —Խմտի, սիզին պէնտէն պիր չէյ եափամատըղընըզը խալաթ իթմէք իչին Փիւթուհաթ վէ մաղլուպիյէթլէրէ վէ խուսուսիյլէ մաղլուպիյէթլէրէ պագմայարագ պրագտըմ քի մուհարէպէ քէնտի հալինտէ տէվամ իթսին: Պու կիւնքի կիւնտէ (վէ կէօրիւյօրսունուզ քի, պու սէօզլէրի աչըգ սէօյլէյօրըմ) արթըգ մուհարէպէյէ տէվամ վէ Թահամմիւլ իտէմէզսինիզ, ասքէրինիզ չօգ Թէլէֆ օլմուշ վէ չօգ եօրուլմուշ տըր, գըշ կէլիյօր: Իւչ կիւն էվվէլ Սէն-Գլօտա սահիպ իտինիզ, եարըըը քէօյլիւ եարըըը ասքէր օլարագ պիր ալ ատամլա տիւնքի կիւն օրատան տիւշարը գօվուլմուշսունուզ տըր: Արթըգ պաշգա եարաճագ պիր չէյինիզ գալմազ, եա պէնիմ սայէմտէ իչի պիթիրէճէքսինիզ, եախօտ մաղլուպ օլտուղունուզը իգրար էյլէյէճէքսինիզ:

Գօնթ տը Կէյրիան՝ Անթիտ տը Մօնթէկիւնին հագլը օլտուղունա քէնտի քէնտիսինէ պիլէ գանաաթ բէյտա իթմէկէ մէճպուր օլմուշ օլտուղընտան, պաշընը էյմէքտէ վէ պըյըգլարընը ըսըրմագտա իտի:

—Սիզ քէնտինիզի հէվէսինիզտէն գուվվէթլի հըսս իտիյօրսունուզ, — տէտի Նիհայէթ սօնրա, — պիլիրսինիզ քի սիզէ լիւզում վար վէ մուվաֆագիյէթ սիզէ պէնտէն մէնուտ տըր, անըն իչին պու հալտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէրսինիզ: պու պիր մէհարէթ տիր, պէօյլէ պիր մուամէլէնին Թայիպ

իթմէմ. լաքին Թէքրար տէրիմ քի, Ֆրանսա սէրայընըն՝ հազըրընըզտա օլան նիյէթի սէրպէսթ վէ նամուսլը տըր:

—Ֆրանսա սէրայը՞ մը, — Թէքրար իթտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ: — է ճանըմ, գօնթ, իսթէսէնիզ վէ պէնիմ պօրճլու օլտուղըմտան զիյատէ իւլէրիյէ վարմազ պէնի մէճպուր իտէյօրսունուզ. Թէքմիլ Փիքրիմի սիզէ աչմաղա պէնի մէճպուր գըլըյօրսունուզ: Պէնիմ չիւպհէմ Ֆրանսատան տէյիլ տիր:

—Էօյլէ իսէ քիմտէն՞ տիր, — սէօյլէ իթտի Կէյրիան պիր զօրլուգ ըլա ագտըրտը:

—Պէն սիզին սիւքիւնէթլէ լագըրտը իշիթմէմ, միւսիւ գօնթ, սիզ տէ պէնի էօյլէ տինլէյինիզ: Ֆրանսա պանա Թէքլիֆլէր իթմիշ տիր. պէն Ֆրանսա իլէ միւզաքէրէ իթմիշ, պէնիմ պիլճիւմլէ մէնաֆիիմ պէնի Ֆրանսայա մէրպութ գըլմագտա տըր:

—Էյ սօնրա՞ . . .

—Սօնրասը, պէն Ֆրանչ-Գօնթէնին Ֆրանսըզ էյալէթի օլմասընա մուվաֆագաթ իտէրիմ. լաքին պիր չէյ վար, օնա բագի օլմայաճաղըմ, օնա մուվաֆագաթ իթմէյէճէյիմ:

—Նէ՞ չէյ տիր օ՝:

—Շու տըր քի, տիկէր պիրի՝ էյալէթը մէզգիւրէտէ պէրճա պիր գըլըճ տէքմէք վէ պիրիմ ղարարըմըզա օլարագ տաղլարտա քէնտուէյէ պիր գըրալ Թաճը բէյտա իթմէք իսթէտաէնտա տըր:

—Ֆիքրինիզի անլամայօրըմ:

—Սանի՞ հ մի, — տէտի Անթիտ տը Մօնթէկիւ մըրըլտանարագ վէ պիր իսթիհզա Թէպէսսիւմիլէ:

Պատէհու իլավէ իտէրէք տէտի.

—Պու սէօզլէրիմի Սագս-Վէյմար տուգասընա սէօյլէյինիզ, վէ կէօրէճէքսինիզ քի օ պէնիմ Փիքրիմի անլայաճագ տըր:

Գօնթ տը Կէյրիան պըյըգլարընը տահա գըյըտաէ ըսըրտը վէ պիր չէյ սէօյլէմէտի:

(Տէվամը)

թիւնը, որ չկայ օրակարգին մէջ: Ուստի ես ալ կ'համաձայնիմ Մէրէնէմ-Գուլի էֆէնտիին կարծեաց թէ պէտք է այս նոր առաջարկն օրակարգէն անցընել, և վճռաբանութիւնը Թողուլ յաջորդ նիստին, զի ես ալ ըսելիքներ ունիմ այս մասին, երկար ժամանակ այդ պաշտօնէական դրութեան դէմ մաքառած լինելով, յետոյ ընդունած լինելուս պատճառները կան, զորս պէտք է բացատրեմ, և լուրջ վիճաբանութենէ մը յետոյ որոշման մը կըրնայ յանգիլ:

Ահա այս իմաստն ունէր խօսքըս. և պահ մը յետոյ կանոնական դիտողութեան համար խօսք խնդրելով ըսի. «Այս ատոր Օրակարգին մէջ Նշանակեալ է Ըռուբէն կըմոյէն Աւէնի, որ ըսել է վարչական կանոնագրին համաձայն ընտրութիւն. գուք այժմ վիճաբանութեան կ'դնէք Ըռուբէն կըմ. և Քող. ժողովոյ, ըսել է Սահմանադրութեան համաձայն ընտրութիւն, որ Օրակարգին խնդրոյն հակոտնեայն է, պէտք է ուշադրութեան առնուլ այս պարագայն և այդ նոր խնդիրը Թողուլ յաջորդ նիստին:»

Զայս դիտել տալով անմիջապէս մեկնեցայ և Պատրիարքարան գնացի, ուր յետոյ եկան Մէրէնէմ-Գուլի Յարութիւն, Ալիքսանեան Մատթէոս, Ղազար Հովուեան, Յարութիւն Պէկեան և այլ երեսփոխան էֆէնտիք, և անոնց հետ խօսակից եղայ, մանաւանդ այն տարաձայնութեան վրայ թէ, Նուսուֆեան վարչութիւնն իրեն համար իբրև 14 կըրօնականներէ և 14 աշխարհականներէ բաղկացեալ վարչութեան մը համար Թագրիր մատուցած է եղեր Բ. Դրան:

Եթէ ստոյգ է այս, մեծ սխալ մը գործած է Նուսուֆեան վարչութիւնը և այս ատոր չփոթութեանց պատճառ ու տեղի տուած կըլլայ: Քանզի Նուսուֆեան վարչութիւնը պէտք էր Բ. Դրան ներկայէր թէ Ազգ. ժողովը Քաղ. ժողովոյ անդամոց թիւը 10ի զեղչած է, և կրօն. ժողովինն ալ 6ի. որով Բ. Դրնէն ևս վաւերացած կըլլար արդի դրութիւնը: Իսկ եթէ Նուսուֆեան վարչութիւնն այդ սխալը գործած չէ, ուրեմն Բ. Դուռն ևս Քաղ. ժողովն 10 անդամէ և կրօնականը 6 անդամէ բաղկացած կը ճանաչէ. Պէտք է ստուգել այս կէտը:

Եւ արդարև ի՛նչ է գլխաւոր տարբերութիւնը Վարչական կանոնագրին Սահմանադրութեան տրամադրութիւններէն, եթէ ոչ սա երկու կէտերը, Քաղ. ժողովը ըստ Սահմանադրութեան 20 անդամէ կը բաղկանար, այժմ ըստ վարչական կազմակերպութեան, կը բաղկանայ 10 անդամէ, կրօնականն ալ որ 14է կը բաղկանար, այժմ 6 անդամէ կը բաղկանայ. այսինքն կիսուակէս գրեթէ զեղչուած են թիւերը: Երկրորդ թէ՝ Քաղ. ժողովոյ պաշտօնները երկու մասի բաժնուած են, 5ը վարչական գործոց և 5ը դատական գործոց. այս վերջին 5ին և կրօնականին ընտրութիւնը Ազգ. ժողովէն՝ ըստ առաջնոյն. իսկ վարչութեան 5 անդամոց ընտրութիւնը Պատրիարքէն: Ազգ. ժողովն իւր ընտրութեան իրաւունքը տուաւ Պատրիարքին, և կարող է ինչպէս տալու՝ նոյնպէս և առնելու մէջ. կառավարութեան գիտնալիք բանն է այդ ժողովոյ գոյութիւնը և անոնց թուոյն զեղչումը. բայց պաշտօններուն բաժանումը, ինչպէս նաև և տեսչական, տնտեսական և գործերը վարչութեան անդամոց յանձնելը, ի հարկին մէկմէկ յանձնախումբ իրենց օժանդակ առնելու արտօնութեամբ, զուտ ներքին գործեր են: Այս մասին յետոյ կամ ուրիշ առթիւ կը խօսինք:

Նոյն օրը առանց գիտնալու թէ 27 երեսփոխանք Նկեղեցւոյ մէջ տակաւին կը շարունակէն նիստը և որոշում ալ տուեր են, Պատրիարքարանէն վար իջանք մեկնելու համար, երբ ժողովէն մեկնող երեսփոխանաց հանդիպեցանք, որ կաւետէին յաղթանակ տարած ըլլալնին:

Արդ Օրակարգին մէջ չը գտնըւած խնդրոյ մը վրայ վիճաբանութիւն և որոշում տուող երեսփոխանք են անոնք գլխաւորապէս, որ մէկ նիստ յառաջ պատրիարքական խնդրոյն վիճաբանութեան առթիւ գիտել տուած էին թէ Օրակարգին մէջ չկար, և յաջորդ նիստին Թողուցեր էին վիճաբանութեան շարունակութիւնն և որոշումը, ինչպէս որ եղաւ: Ի՛նչ դժուարութիւն կար ուրեմն 8 օր ևս համբերելու, որպէս զի օրինաւոր վիճաբանութենէ յետոյ, համոզմամբ տնօրէնութիւն մ'ըլլար վարչական դրութեան խնդրոյն վրայ:

Սահմանադրութեան տառին գառնալ ուզող երեսփոխանք, հակառակ սահմանադրութեան տառին և ոգւոյն, 55 երեսփոխանով եղած նստի մը մէջ, 27 երեսփոխանք միայն կը մնան և կը շարունակեն նիստը և 25 ձայնով, այսինքն ներքին կանոնագրին դէմ խնդիր կորոշեն, և այն ալ օրինական մեծ խնդիր մը որ ըստ ներքին կանոնագրի 36 ձայնով կարելի էր որոշել:

Փակման համար որոշեալ ժամէն յետոյ, առանց կանխաւ ազդարարելու որ գիտնան մեկնելու պատրաստուող երեսփոխանք, նիստը կը շարունակուի:

Ատենապետ էֆէնտին իբրև անգամ Ատենապետաց դիւանի, Նորատէք յայտնելէն և Ներկայելէն յետոյ, նոյն կարծիքը պաշտպանելու և քուէարկել տալու համար կը շարունակէ ատենապետութիւնը, առանց քննելու կանոնը, որ կ'արգիլու ատենապետի մը պաշտօնավարութիւնն այն խնդրոյ մէջ, որուն վրայ կարծիք յայտնած է:

Իսկ ես ոչ կասպասէի որ ժողովն իմ դիտողութիւնս նկատողութեան առնու և ոչ իսկ փոյթ ունէի խօսքս քաշելու. զի ես թերութեան մը վրայ իմ դիտողութիւնս ընել ինձ պարտք համարելով, ինչպէս ըսի վերը, մեկնեցայ ժողովէն:

Եթէ մեկնած իսկ չլինէի և անդէի իմ կարծեացս վրայ, դարձեալ փոյթ չունէի երեսփոխանները համոզելու համար ընել այն բաները, ինչ որ երբեմն կընէի, երբ կուսակցութիւն մը կըներկայէի. չատոնց ես կեցած եմ այդ ընթացքէն և ատոր հետ լծորդեալ արտնեղութիւններէն ազատուած: Ես միայն իմ դիտողութիւններս կընեմ և արձանագրել կուտամ որևէ կանոնական դրժման մասին. երեսփոխանք ազատ են ընդունելու կամ մերժելու և կամ կարևորութիւն չտալու: Ցիցդ այս ընթացքով նաև կը վարեմ Պատրիարքական իշխանութեան դէմ քննադատի պաշտօնս:

(Վերջ)

Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

—

Գաֆգասիա մուխպիրիմիզտէն ալմըրուտ 8 սեպտ. թարիխլի մէքթուպըն տիւնքի նիւսխէմիզտէն տէվամ վէ խիթամը տըր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թուրքիոյ Հայոց ազգ. գործոց վիճակը. —Սոյն կաթողիկոսէն յետոյ Աղթամարայ կաթողիկոսը. —Շուշիի Առաջնորդ սրբազանի անձնական առողջութեան վիճակը. —Օտեսա Պ. Քուզանեանցի և Նախիջևանու Պ. Խալիպեանցի ազգային կտակներն. —Վերջ ամրան և վերադարձ յամարանոցէ. —Տփղիսու Ռուսուցչական ժողովը. —Պօլսոյ մի քանի լրագրաց մէջ Թէրճիմանը Էֆքեարի դէմ բացուած թշնամական պայքարը:

Այս կողմերն ներկայ տարուան սաստիկ երաշտութեան և տօթագոյն ամրան հակառակ, ձմեռն ալ շուտ վրայ հասնիլ կսպառնայ: Արդէն շաբաթէ մ'ի վեր է անընդհատ փոթորկալից և կարկտախառն անձրևներն կովկասեան սարահարթերն ողողելով, այս շաբթու ալ Արարատեան ընդարձակ դաշտավայրը շրջապատող Մասեաց, Արագած և Գեղարքունի լերանց գագաթներն և կողքերն սկսած են ձիւնով ծածկուիլ, և օրուան միջին ջերմութիւնը, որ անցեալ շաբթու Ռէօմիւրի ջերմաչափով գրեթէ 26-27 աստիճան էր, այս շաբթու յանկարծ 12 13 աստիճանի իջած է: Գաւառական իշխանութեանց ատեանները, որք այլև այլ ամարանոց տեղեր գնացած փոխադրուած էին, անցեալ շաբթուընէ իւրաքանչիւրն նորէն իւր պաշտօնատեղիքը վերադառնալ սկսած են: Կը կարծուի թէ վեհ. կաթողիկոսն ալ ներկայ շաբթուս Բիւրականոյ ամարանոցէն կիջնէ Էջմիածնայ վանքը:

Տփղիսու մէջ բացուած Ռուսուցչական ժողովոյ աշխատութեանցը մասին խոստացած էի գրել Ձեզ, իսկ Արձագանք շաբաթաթերթն յիշեալ ժողովոյն արարքներն մանրամասնաբար և ընդարձակօրէն հրատարակելու ձեռնարկած լինելով, աւելորդ կհամարիմ ըստ իս կրկնել միևնոյն աշխատութիւնը, հաւատի լինելով թէ Արձագանքի հրատարակութեանց մէջ այդ մասին օգտակար դատուած տեղեկութիւններն քաղելով անոնք կփութայք հաղորդել Ձեր պատուարժան ընթերցողաց:

Պօլսէն հաչուող վերջին ազգ. լրագրաց ոմանց մէջ զարմանալի միանգամայն և ցաւալի վիճաբանութիւն մը բացուած կը տեսնուի մէկ կողմանէ Թէրճիմանը Էֆքեարի, և միւս կողմանէ Մասիսի, Մանզումէի և Հայրենիքի մէջ, այս վերջիններէն առաջ Թէրճիմանի մէջ պաշտօնական ծանուցման մը հրատարակութեան առթիւ: Սխալեցայ Պօլեմիքա կոչելով զայդ, զի վիճաբանութիւնը վերջապէս մի օրինաւոր և կանոնաւոր հակառակութիւն է, եզրակացնելիք նպատակէտը կուզէ իրաւացի լինի կուզէ անիրաւ: Իսկ սա այնպէս չէ, այլ պարզապէս Թէրճիմանի դէմ արձակեալ թշնամութեան և ատելութեան փոթորիկներու և մոլեռանդական ուռուցականներու կուտակութիւն մը կը տեսնուի յիշեալ երեք լրագրաց մէջ:

Թէրճիմանի դէմ Մանզումէի ունեցած հակառակութիւնը վաղածանօթ է, ուստի զարմանալի չէ որ այն թը գտածին պէս նորէն սկսի կրկնել իւր աւանդական յարձակումներն, որք իւր Թերթէն պատուիչ տեղ չը կարծուիր թէ արձագանք ունենայ: Գալով Հայրենիքի, դեռ յայտնի չէ թէ սորա փորուն ցաւն ի՛նչ է Թէրճիմանի դէմ: Իսկ ամենէն զարմանալին՝ Մասիսի բռնած դիրքն է, որն որ Թէրճիմանի դէմ հաւատաքննական մոլեռանդ պայքար մը յարուցանելէն ալ բաւական չը համարելով, մինչև իսկ յառաջ կերթայ իւր այդ լրագրական հակառակութեանը՝ պաշտօնական գոյն և կերպարանք մ'ալ տալու, գրաւոր բողոք մատուցանելով Պատրիարքարանի, և իւր այդ բողոքին ալ հարկ եղած կարևորութիւնն ընծայելու համար՝ իւր պաշտօնական (երեսփոխան գտնուած լինելու) դիրքն ալ իբրև սպառնալիք յառաջ կը նետէ, զեկուցանել ուզելով որ եթէ իւր բողոքը ներկայութեան չառնուի, ինքն ալ Երեսփ. Ընդհ. ժողովոյ մէջ հարցապնդումն պիտի ընէ այդ մասին:

Մասիսի խմբագրապետին այս ըրածը պարզապէս իւր ազգային պաշտօնական դիրքը չարաչար գործածելէն զատ ուրիշ բան չէ, զի յայտ է որ եթէ ինքը երեսփոխան մ'եղած չը լինէր, այդպիսի սպառնալիք մը յաւիտեան չը պիտի կրնար ընել Պատրիարքարանի, այնպիսի խնդրոյ մը համար՝ որ լրագրական և շահախնդրական վէճ մ'ըլլալէն զատ ուրիշ հանգամանք չունի:

Զարմանալի է ըսինք Մասիսի բռնած ընթացքն ու լեզուն այդ խնդրոյն մէջ. և ահա ինչո՞ւ: Մասիս իւր բողոքին մէջ կըյայտնէ և կը պահանջէ թէ, Թէրճիմանի ճիզուիթ և ճիզուիթութեան գործի թերթ մ'ըլլալովը, (վասն զի նորա տնօրէնը Հռովմէական է եղեր) Հայոց Պատրիարքարանը չը պէտք է որ այլ ևս իւր պաշտօնական ծանուցումները ղըրկէ յիշեալ թերթին: Ծիծաղելի՜ պահանջում, մանաւանդ Մասիսի նման թերթի մը խմբագրապետին բերնին մէջ և ստորագրութեանը ներքև:

Մարդ կստիպուի հարցունել իւրովի թէ արդեօք սա այն Մասիսը չէ՞ որ միևնոյն Թէրճիմանը Էֆքեարի նոր հրատարակութեան սկսած միջոցին, իւր թերթին մէջ նորա ի լոյս ընծայումն հրատարակելուն առթիւ՝ գովաբանական տողեր կը ձօնէր և ապագային մէջ յաջողութիւն մաղթելու բարեմաղթութիւններ կ'ուղղէր նըմա: Սա այն Մասիսը չէ՞ որ Թէրճիմանի հիմնուելէն ի վեր մինչև ցարդ նորա հետ միասին միևնոյն ազգային լուրերն ու պաշտօնական ծանուցումներն կը հրատարակէր առանց իսկ բողոքոյ ըստ ուրն անգամ մաքէն անցնելու: Միթէ Թէրճիմանի տէրն ու անօրէնը, որք որ էին ասկէ 5 տարի առաջ, այսօր ալ դարձեալ միևնոյն անձինքը չե՞ն մի, Թո՛ղ որ յիշեալ Թէրճիմանը Էֆքեարի լրագրոյն տէրը Սագայեան Անտոն էֆէնտի իբրև Լուսաւորչական Հայ արձանագրուած է Հայոց Պատրիարքարանի տումարին մէջ:

Մասիս միթէ չէ՞ր գիտեր 5 տարիէ ի վեր Թէրճիմանի տիրոջ և տնօրէնին ի՞նչ դաւանութենէ լինելը, որ յիշեալ Թերթին մէջ Ազգ. պաշտ. ծանուցմանց հրատարակութիւնը տեսնելով հանդերձ ձայն անգամ չէր հաներ, և այժմ նո՞ր իմացաւ զոյգ Հռովմէական Հայ լինելը, որ հիմայ մոլեռանդական ձայներ կ'սկսի բարձրացնել, և Մասիսի օգնական խմբագիրն ալ, որ ազատամիտ երիտասարդ մ'ըլլալու յոյսն ու խոստումը կ'տայր, իւր խմբագրապետին շահախնդրական ոգւոյ շարժառիթէն յառաջ եկած հաւատաքննական և մոլեկրօնութեան գայթակղական և անհաճոյ պայքարի մը դրօշակիրն ըլլալու նուաստութիւնը յանձն կառնու, այն Մասիսի խմբագրապետին, որ կրօնական խիղճը քննելու արարքները դատապարտելու նպատակաւ, ժամանակին Գօլոնէլ Հօոտաննուպէն վէպը Հայերէնի Թարգմանած լինելովն հանդերձ, ժամանակաւ իւր դատապարտած հաւատաքննական ատեանը՝ այսօր ինքն իւր ձեռօքը բանալու գայթակղական և ծիծաղելի փորձն ընելու կ'յաւակնի Թէրճիմանի խմբագրութեանը դէմ, և կ'յանդգնի ոչ-Հայ կոչել Թէրճիմանի խմբագրութեան այն Մասիսի խմբագրապետը՝ որոյ անկրօն, անհաւատ և փրանմասոն լինելը բազմաթիւ ապացոյցներով հաստատելու ձեռնարկեցին լրագրաց միջացաւ ասկէ շուրջ 10 տարի յառաջ:

Մասիս ծիծաղելի ամբաստանութիւն մը կ'անէ Ճիզուիթ և Ճիզուիթական թերթ անուանելով զԹէրճիման, ա՛յն Թերթը որոյ ճիզուիթութեան ի Հայաստան արշաւելոյն առթիւ մօտերս շարունակաբար իւր մի քանի թիւերուն մէջ հրատարակած ճիզուիթութեան և ճիզուիթութեան դէմ խմբագրական յօդուածները տակաւին ոչ ուրուք մտքէն ու յիշողութենէն չէ ելած, մինչդեռ Մասիսի խմբագրապետը իւր յիշողութեան անկեղծութեանը վրայ ամենատխուր և ողորմելի գաղափար մը կըտայ ճիզուիթութեան դէմ ամեն առթիւ մաքառող Հայ թերթի մը Ճիզուիթական թերթ ծիծաղելի յորջորջումը տալով, մինչդեռ Թէրճիմանի ընթերցող ամեն Հայու զաւակ ձեռքը խղճին վրայ դնելով կը վկայէ թէ՝ Թէրճիմանի մէջ Հայոց ազգին օգտին ու շահուցընպաստաւոր աւելի հրատարակութիւններ տեսնուած են և կ'տեսնուին քան թէ Մասիսի և այլ Հայ լրագրաց մէջ:

Բոլոր այս յայտնի իրողութիւնք և մտածութիւնք կապացուցանեն թէ, Մասիս այդ անիրաւ տխուրը տալովը Թէրճիմանի, ո՛չ այնքան ազգային շահուց պաշտպանութեան և ազգային պատուոյ զգացման նախանձախնդրութենէն դրդեալ, որչափ առաւել իր անձնական օգուտը մտածելու շահամոլութեան մը, և պաշտօնակցական անարգ նախանձու ըզգացումէն դրդեալ իւր այժմու վարմունքը բռնած է Թէրճիմանի դէմ, և իւր այս շահամոլական շարժառիթն ալ պատրուակելու համար՝ զայն մոլեռանդական հաւատաքննութեան մը քօղովը վարագուրել կը փորձէ, յամօթ և ի նախատինս իւր թերթին վայելած ազատամտական համբաւին:

Մասիս այդ անարգ շահամոլութեան զգացման անսալու տխուր օրինակ մը տալէ չը խորշիր իւր զուտ անձնական շահուն համար, որպէս զի Ճիզուիթ և Ճիզուիթական թերթ անիրաւ յորջորջումներով անպատուէ, անուանարկէ և անվարկէ զԹէրճիման Հայ հասարակութեան առջևը, որով և Թէրճիմանի Հայ ընթերցողներն ալ Թողլով զայն՝ սկսին Մասիս առնել կարդալու, որը մի քանի հարիւր թերթ աւելի ծախելու և մի քանի հարիւր տասն բարանոց աւելի վաստկելու համար:

Արդարև քանի մը տասնեցի ագահութեամբ լրագրական ասպարիզին մէջ այս տեսակ խայտառակ մոլեռանդականութեան տեսարան մը բանալու փորձ փորձելը՝ ո՛չ նուաղ տխուր և ցաւալի երևոյթ մ'է մեր ազգային մամլոյն մէջ, որ յաճախ ի տես կուգայ, զի Մասիս այս ըրածը նոր չէ, նա արդէն ազգային լրագրաց ոմանց դէմ ալ, որոց հետ մրցել ուզած է, այլ և այլ տեսակ զրպարտութեան մուր քըսելու նուաստութենէն չէ խորշած, այդ Թերթը վարկէ ձգելով նորա տեղ քանի մը թերթ Մասիս աւելի քշելու նպատակաւ, որոյ երրորդ կամ չորրորդ տըպագրութիւնն է այս անգամ ըրածն ալ Թէրճիմանի դէմ: Ասի ա՛յն աստիճան ստոյգ է՝ որ եթէ Թէրճիմանի մեր ազգին մէջ անկարևոր և քիչ ծաւալում ունեցող թերթ մ'եղած լինէր, իւր տնօրէնը կամ հրատարակիչը ո՛չ թէ Քրիստոնեայ՝ այլ Պուտհիստ կամ Պրահմանիստ մ'ալ եղած ըլլար, դարձեալ ազգային պաշտօնական ծանուցման մը յիշեալ Թերթին մէջ օրերով առաջ հրատարակուելուն վրայ ամենափոքր ուշադրութիւն մ'անգամ չը պիտի ուզեր դարձնել:

Բայց քանզի պարագայներն այնպէս չեն այժմ, այլ հնգամեայ Թէրճիման թէ՝ լրագրական կատարելագործութեամբ բազմիցս կ'գերազանցէ զերեսնամեայ Մասիսն, և թէ՝ այդ գերազանցութեան շնորհիւ Մասիսէն և միւս ազգ. թերթերէն շատ աւելի ծաւալումն և ընդունելութիւն գտած է մեր Ազգին մէջ, ուստի և Մասիս և կամ Թէրճիմանի այն յաջողութեանը վրայ նախանձող և յաչաղկոտ միւս թերթերն բնական է որ սա կամ նա դէպքէն առիթ պիտի բնտռեն, նոյն իսկ իրենց անձնական օգտին շահամոլութեանը համար՝ յիշեալ թերթին անունն ու համբաւը կոտրելու հասարակութեան առջև, և որպէս զի կարենան հասնիլ իրենց նպատակին, չե՛ն ալ ամաչեր ազդարարելու Պատրիարքարանի՝ թէ պաշտ. ծանուցումներն այլ ևս չը պէտք է յղէ յիշեալ Թերթին ի հրատարակութիւն:

Բայց այդ ողորմելիները չգիտե՛ն թէ հասարակութիւնը որ զԹէրճիման կ'կարդայ առաւել քան զՄասիս և կամ զայլ ինչ թերթ, ո՛չ թէ անոր համար կ'կարդայ որ Թէրճիման Ազգ. Պաշտ. ծանուցումներն կ'հրատարակէ, այլ անոր համար կ'կարդայ զայն, վասն զի Թէրճիմանի մէջ թէ ազգային և թէ քաղաքական լուրերն ու տեղեկութիւններն թէ միւս լրագիրներէն աւելի շատ կ'տայ և թէ անոնցմէ աւելի կատարեալ ու ստուգագոյնը: Մշակի Կ. Պօլսոյ Թղթակիցն Հայկակ, որ Թէրճիմանի և սորա հրատարակութեանց հետ այնքան հաշտ չէ, ինչպէս յայտնի է, սակայն և այնպէս միւս ազգ. լրագրաց վրայ Թէրճիմանը Էֆքեարի ունեցած սոյն առաւելութիւնը չը կարենալով ուրանալ, անցեալներն առ Մշակ ուղղած մէկ Թղթակցութեան մէջ հետևեալ խոստովանութիւնը կընէր: — «Ազգային ամեն նոր, թարմ և ստոյգ «լուրերն Թէրճիմանը Էֆքեարի կը «պարունակէ. զի սա միւս ազգ. «Թերթերէն աւելի շատ, աւելի «թարմ և աւելի ստոյգ տեղե- «կութիւններն կը հաղորդէ, մինչ- «դեռ Մասիս միևնոյն իրողութիւ- «նը թէ՝ ուշ և թէ խեղաթիւրե- «լով իր քմացը յարմարցնելէն «յետոյ կը հրատարակէ:»

ԳԱՄԷԼԻԱ

(ՏԱՊԼԸՏ ԿԼՕՐԱՏ)

ՃԱՊՐԻՏԱՅԻ ՏՈՒԽԱՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ

Ն. 109 ՏԱԼԱԹԱՍԱ ՍԱՆՏԸՂՃԸԼԱՐ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ Ն. 109

Պիր վագիթտան պէրի ԴՕՆԹԻ վէ ՇԱՀԻՆԻ վէ սօնրատան ԿԼՕՐԱԹ նամլարը իլէ խալքէ իխմէքտէ օլտուղումուզ ֆապրիգամըզըն մամուլաթը տախա մուհզէմլիյէթ վէ խօշնուտիյէթը ամմէյի մուճիպ օլտուղունտան, իշպու խօշնուտիյէթի քէզլիտ իթմէք արզուսը իլէ, պիլճիւմլէ խուրտաճըլարըն մուշթէրիլէրիմիզին տամաղընա էլվէրիշլի վէ անլէրի մէմնուն իտէճէք տէրէճէտէ օլմասը իչիւն քէմաֆիսապըգ սայ ու ղայրէթտէ գուսուր իթմէյէճէկիմիզ կիպի, մամուլաթըն թէրթիպաթը իչիւն տախի Եէնիճէնին գօգուլու վէ հալիս կէօպէք վէ պօղչա եէնի մահսուլլարընըն ճէլպինէ տախի հէր նէվ ֆէտաքեարլըգ իխթիյար խըլընմըշ տըր:

Մամաֆիհ խիլաֆը խարիճ քի, ֆապրիգամըզը թէշրիֆէ րաղպէթ պույուրաճագ զէվաթ՝ մէզքիւր մահսուլլարտան զայէթ տըգգաթլը իմալ օլունմուշ հէր նէվ թիւթիւն վէ սիկարալարը մէվճուտ պուլաճագլար վէ անլէրին պիլճիւմլէ ֆապրիգալարըն մամուլաթընտան տահա ալա վէ տամաղա էլվէրիշլի սուրէթտէ օլտուղունա թէճրիպէ իլէ իգնա օլաճագլար տըր:

Իխթար.—Կէրէք Սթամպօլտան վէ կէրէք թաշրալարտան օլունան սըբարըշլար սէրիան իճրա օլունտուղը կիպի, տիյարը էճնէպիյէյէ իրսալ օլունանլար տախի գումրուք րէսմինտէն մուաֆ տըրլար:

Պիրինճի նէվին կէրէք թիւթիւն վէ կէրէք սիկարա ֆիյաթլարը քէնտի պանտրօլլարը իւզէրինտէ զայըր մագթու օլտուղունտան, եէնի գըյէ հիսապը իլէ աթի իւզ զիքր ֆիյաթլարը բուգտէթիւ մուշթէրիլէրիմիզէ արզ իյլէրիզ:

ԹԻՒԹԻՒՆ

Սապըգ	300լիւք,	10 տիրհէմլիք,	7½ ղուրշ	—	Եէնի	240լըգ,	25 տիրհէմլիք	6 ղշ.		
»	200	» 10	» 5 »	—	»	160	» 25	» 4 »		
»	150	» 10	» 5¾ »	—	»	120լիք	25	» 3 »		

Պազը գալան նէվիլէր՝ քէնտի պանտրօլլարը իւզէրինտէ վազ օլունան ֆիեաթլարը իլէ:

ՍԻԿԱՐԱ

Սապըգ	300լիւք.	25 ատէտլիք,	7½ ղրշ. ըէ	—	Եէնի	240լըգ,	25 ատէտլիք,	6 ղրշ.
»	200	» 25	» 5 »	—	»	160	» 25	» 4 »
»	150	» 25	» 5¾ »	—	»	120	» 25	» 3 »

100լիւք վէ 80լիք՝ քէնտի սապըգ ֆիյաթլարը իլէ:

ՍԱԹԸԼԱՆ ՄԱՀԱԼԼԷՐ

Գալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսի Ն. 109, Սթամպօլ Գալըգ-Բազարընտա Ն. 165, վէ ճիւմլէ թիւթիւնճիլէրտէ:

ՏԷՄԻՐԳԱԲՕՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Ահալասիկ Թէրճէմանի աննպաստ անձի մը վիպաւթիւնը, և բուն իսկ այս պարագայն է որ Մ...ի և միւս լրագրաց նախանձն ալ շարժելով, քանզի իրենք անկարող են համնիլ այդ կատարելութեան, կը ճգնին որ Թէրճէմանի կատարելութիւնն, իրենցմէ ունեցած առաւելութիւնը, այլևայլ պատրուակներով և ազգասիրական դիմակի տակ, հարուածեն, անվարկեն և ուրանալ տան։

Սակայն Թէրճէմանի ընթերցողք այնքան պզծն և խոհական են որք դիւրաւ կրնան նշմարել այդ Թըշնամական հարուածոց և զրպարտութեանց ներքև ծածկուած թաքուն նպատակը, և կարող են դոյա տալ իրենց արժանի նըշանակութիւնը, ցաւելով միանգամայն որ այդպիսի նախանձոտ և յաչաղկոտ Թերթերու խմբագրաց ցոյց տալ կեղծած ազգասիրութիւնը՝ անձնական օգտի անարգ շահամոլութենէ և հաւատաքննական աններող կրօնամոլութենէ մը զատ ուրիշ բան չէ։

Ափսո՛ս որ մեր ազգ. լրաթերթք փոխանակ իրենց համբաւն ու արժանիքը բարձրացնել ջանալու հասարակութեան առջև, ընդհակառակն այսպիսի անարգ փոքրոգութեանց և ատրնաութեանց նուաստ և տխուր գաղափար մը կ'տան իրենց վրայ աշխարհի առջև։

8 սեպ. 1882 * * *

Տփղիս

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՈՊԱ ՊՈՐՍԱԼԸ

Լօնտրա 23 Հոկտ.

Ինկիլ. էսհամը ինկ. Լիր.	101-13/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	12- 7/8
» » գաբանտը	12- 3/4
Իսթիգրազ 65	16-
» 69	14- 1/4
» 71	71- 3/4
» 72	-
» 73	12- 3/4
Օսմանլը Պանգասը	21- 5/8
Ռուսիա իսթիգրազը	86- 3/8
Մըսըր տայր. մուլթա հըսէ	72-
» իսթիգրազը	92- 1/2
Տաիրա Սանիէ (Մըսըր)	70- 1/2
Ռօչիլտ իսթիգրազը (Մըսըր)	92- 1/4
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	101- 1/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 23 Հոկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Փր.	81-15
» » % 5	116-36
Օսմ. էսհամը աչըլտը	12-85
» » գաբանտը	12-72 1/2
Իսթիգրազ 65 Փր.	-
» 69	68-
» 73	63-
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	58-
Օսմ. Պանգասը	798-75
Գրէտի Լիօնէ	630-
Գրէտի Փօնսիէ	1390-
Լիօն ագսիօնը	1620-
Սուէյշ ագսիօնը	2602-50
Ռուսիա 5 % 1877	90-1/8
Իթալիա էսհամը	89-
Մըսր Փօնտ. մուլթա հըսէ	363-75
Մաճարիսթան էսհամը	101-1/4
Եունան 6 % 1879	-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-26

Վիեննա 23 Հոկտ.

Աճիօ Փիօրին	-
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	27-20

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱԼԸ

Էսհ. ումում. տիւն աչ. գաբ.	13-37
Պու սափահ աչըլտը	13-35
Մըսըր մուլթ. հըսէ. գաբ.	79-10
Պու սափահ աչըլտը	79-10
Իսթիգր. 63 (մուլթ օն)	82-
» 65	77-50
» 69 (բինար	67-
» 72 (Պօն տիւ թրէ.)	25-50
» 73	63-50
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	56-
Ագչէ Փայիկի	9-
Րէբօր Պըշ.	25-
Հէվալէսիզ »	25-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-37
Սթամպօլ պանգասը	9-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-14
Թրամվայ	5-40

ԱՖՉԷԼԵՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըրուշտան	Պշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ Փարչը	107-33
Մէթալիք »	102-10
Պէշլիք »	104-
Ալթըլըգ »	124-30
Պագըր »	700-
Գայմէ	1030-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 5
Ֆրանսըզ ալթունը	87-30
Բօլ	90- 6
Գրէմից ալթունը	51-20
Գարպօն գայմէսի	9-09

ԻԼԱՆԱԹ

ԲԱՐԻԶ ՄԷՔԹԷՊԸ ԹԸՊՊԻՅԷՍԻ ՏԻՇՃԻՍԻ ՏՕԳԹՕՐ ՏՈՒՐԻՆԻՆԻՆ ԹԷՐԹԻՊԻ

Ինսանըն հըֆզը սըհհաթինէ էյլէմ վէ լուզիւմ օլան թէտապիրտէն պիրի տէ տիշլէրինին թէմիզլիյի մատտէսի օլուպ, էյէր պունա տըգգաթ օլունմազ իսէ, պունտան խայլի մազարրաթ հուսուլէ կէլէպիլէճէյի կիպի, րէք չօգ խասթալըգ տա անտէն նէշէթ իտէր։

Մեշհուր Թայմզ կազեթասը՝ աղզընը թէմամէն մուհաֆազա արզուսընտա պուլունան զէվաթըն տօգթօր Տուրինի գասար թէրթիպի վէ էհլիյէթի պուլունան պաշգա պիր րէհպէր տահա պուլունմատըղընը վէ մումաիլէյհին 1863 տէ «աղզըն հըֆզը սըհհաթի» ունվանըյլա նէշր իթտիյի րիսալէտէ միւնտէրիճ թէնպիհաթը թէքմիլ գիմեաքէրլէր թարաֆընտան թագտիր օլունտըղընը պէյան իտէյօր։

Գանթէջ նամ Ինկիլիզ էճզախանէսի տիշլէրին միւէսսիր պօզմայըպ մուհաֆազա իտէն, վէ տիշ էթլէրինի գուվվէթլէնտիրէն տիշ սույու իլէ տիշ թօզընը թավսիյէ մումայլէյհին ընչէթայլէրինա թէվֆիգէն թէրթիպ իտէմիշ տիր։

Պու տիշ սույըընըն սուրէթը իսթիմալինէ կէլինճէ, մէզգիւր սուտան իքի իւչ տամլա պիր տիպլէնտա բարտաղը իչէրինէ գօնուլուպ տիշ գօնտըղը հալտէ, էն չիւրիւքլի աղըզլար պիլէ կէչէր։

Տօգթօր Տուրինինին տիշ Փըրչալարը էքսէր տիթալարա թարաֆընտան թավսիյէ օլունմագտա օլմագլա, Գանթէջ էճզախանէսի մէզգիւր Փըրչալարը պիլխասսա Լօնտրանըն պիրինճի Փապրիգաւորըընտան կէթիրթմիշ տիր։ Խիմի պու ճիհէթլէ եարարլըլըղը Պէյօղլունտա Գանթէջ պիրատէրլէրին Ինկիլիզ էճզախանէսինէ միւրաճաաթ իթմէքլէրինտէ Լէզզէթլի խոշնուտ օլաճագլար տըր։

Մէզգիւր էճզախանէ միւթէվէլլիր պիր քէֆիլ կէօսթէրէնէ, սարըը մուալիճէսինին իճրէլէթինէտէն պիր մըգտարընը բէշին ալմազ, վէ գոնուրը հաֆթա տէ հաֆթա վէրիլմէք շարթըյլա վէ րէսմիյէ մայ տա վէրէճէք տիր։

ՏԱՎԱ ՎԷՔԻԼԻ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖԷՆՏԻ

Անասըլ Թահրիրաթը էճնէպիյէ օտասը խուլաֆասընտան օլուպ, 20 սէնէտէն պէրու մէրգում Բումէլի վալիսի Թէրճէմանըըը իլէ Պէյօղլու ճէզա տաիրէսի միւսթանթիգլիյինտէ վէ Բուսումաթ էմանէթի Մանիֆէսթօ գալէմի միւմէյյիզլիկի իլէ Լոտրինէ միւլայէթի տախիլինտէ Օրթագէօյ գազասը միւտտէիի ումումիլիկինտէ վէ իսթինաֆ ճէզա տաիրէսի սէրմիւսթանթիգլիյինտէ Տէրսաատէթ ճէզա տաիրէսի միւսթանթիգլիյինտէ միւսթախտէմ պուլունմուշ օլտըղը հալտէ, պու տէֆա մէհաքիմի հուգուգիյէ վէ ճէզայիյէնին գաւաֆֆէսինտէ իճրայի վէքալէթ մէ. էջեան օլմագ իւզրէ Աստլիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն պէրինճի սընըֆ շահատէթնամէսինի պիլմ. թիհան իսթիհսալ իյլէմիշ օլան Մարգարեան Յօվհաննէս էֆէնտի Գալաթա Քիւրէքճիլէր իչինտէ Չինիլի պէյ խանընտա 17 նիւմէրօլը օտայը քէնտիսինէ իտարեխանէ իթթիխազ իթմիշ օլտըղը իլան օլունուր։

Էֆէնտիի մուսաիլէյհին միւսթագիմ վէ ումուրը ճէզաիյէտէ զայէթ միւճէրրէպ օլտըղը միւսթախտէմ մէվտուգէտէն տիր։

10—4

ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Սթամպօլտա Պալըք պազարընտա Ճէլիլզատէ խանընտա Ն. 5

Իշպու իլաննամէի ումումիի աճիզանէմիզ իլէ էհալիի քիրամ իլէ միւշթէրիլէրիմէ միւթէզաքքիր տուրտարըմ ... Սթամպօլտա Պալըք-Պազարընտա Ճէլիլ-Իւլ-Խալամ խանընտա 5 նումէրօ իլէ մուգայտ տաիրէի մախսուսատա գէմերիմ ... Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարընտան մամուլ պէօյլէք տազէ վէ չօգ ... մագաղամ ... Ինկլիզ լօրտու ... մախսուս էնվայի մէլպուսաթը նէֆիսէ սաթըլըր, վէ Բարիզտէ ճարի օլան էնտիրլ մօտայա կէօրէ ըսմարլամա տախի իմալ օլունուր։ Էհալիյի իսթանպուլուն իթմէք էֆքեարը իլէ տէրէճէի նիհայէտէ սայ ու ղայրէթ օլունաճաղը կիպի, Փիյաթլարը միւմկին մէրթէպէ թէնզիլ վէ իւմտէթի մուգթէզայէնին հիւսնիւ իւֆասընտա զիյատէ տըգգաթ օլունաճաղը աչըգ քէար օլունուր օլունաճաղը, խուսուսաթը մարուզէնին մազրուրը հագգընտա թաըլտռչրիլիւ միւշահատէ իթմէք արզու իտէն ղէվաթը քիրամըն էհլի մաղազամըզը թէշրիֆ պույուրմալարընը թէմէննի իտէրիզ։

ԻՆԵԱՍ ԳՕԷՆ ՎԷ ԳՈՒՄԲ.

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ

Պ. ՎԷ Հ. ՔԻՐՋԻՐԻՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու կէրէք էճզա թիճարէթլէրը իլէ վէ կէրէք էճզաճըլըգ սանաթը իլէ մէշհուր պուլունուպ, բաղլըթըլը էհալինին հուշնուտիյէթի իլէ էյտէն կէլէնի ալէ տիրիք իթմիկլիզ, հիւրմէթլէ միւշթէրիլէրիմիզէ վէ ումում էհալիյէ բանտ մալիմ տիր։

Պու տէֆա տախի էսթէտէն պէրու հիւրմէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ պէօյլէք պիր սուհօլէթ օլմագ իւզրէ պիր էճզախանէնին քիւշատընա արզուքէշ օլուպ, վէ պու արզումըզա տախի նայիլ օլարագ, չօգ ուզագ լէրտէն պէրու աննէսին մալէմ օլան Սթամպօլտա Խէնի Ճամիի քի 26 նումէրօ իլէ մուրագգամ էճզա տէբօզիթօտուգտան մաատա, պու տէֆա Սթամպօլտա քէօրիւ գարշըսընտա 77 նումէրօ իլէ մուրագգամ Պ. վէ Հ. ՔԻՐՋԻՐԻՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ունվանը իլէ պիր էճզախանէ վէ տէբօզիթօ քիւշատ իթմիշ պուլունմագլըղըմըզը, հիւրմէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ վէ ումում էհալիյէ արզ ու պէյան իտէրիզ։

Մէզքիւր էճզախանէ վէ տէբօզիթօտա ըմրամիզա, Ֆրանսադան, Լոնտրատան վէ Ալէմանիատան թէրթիպաթը քիմեէվիյէսի իլէ էճզայի միւթէնէվվիա սաթըլաճաղը վէ էլիյէ վէ էվէն մաքինա վէ շիշէ սաթըլաճաղը ... Պուրլարտան մաատա հէրտան իս ու մալի օլան էնվայի ճինս չէօրէկ, գօնեագ, թագը մասէն սապուն, վէ ... մաւարտան վէ մէշրուպաթը սայիրէ մավտան պուլունաճագ ... Մէզքիւր էճզախանէմիզ վարտր օլան ռէչէթօլար ... Փիյաթլար իլէ զայէթ տըգգաթլէ իճրա օլունուր։

Պունտան տախ գալի Նազըր, մէզքիւր էճզախանէմիզ իւզէրինտէ հէ- ... իլէ տախի սըրալանմըշ պիր մարագատան տօլայը հէքիմ իլէ պիր իսթիշարէ իթմէք ... օլան զէվաթը, մէզքիւր էճզախանէմիզ թէշրիֆ իթմէլէրի ...

Պատէհու շէհրիմիզ աթըլըմըշ հաղղաթ բաշլայան քէնտ մէհարէթլի ... Արմաթիան էֆէնտի տախի, հէր բազար ... հէր գըզէսին մէզպուր էճզախանէմիզտէ ... էճզախանէմիզ իլէ էրինէ ... վէ սայիր կիւնլէր տէ սաաթ 8 տէ գատար էճզախանէմիզտէ պուլունաճագ տըր։

ԱՖԻՌԱԿ ԼԷՔ ՊԸ ՀԵՐՔԷՍ ՇԷՏԻՏ ՊԷՏ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԱՖԻԹԱՊ

Տէրսաատէթ էհալիսինին օն ալթը սէնէտէն պէրու Սթամպօլ քէօբրիւ ... Սուլթան Խանը քէօշէսինտէ 1 վէ 2 նիւմէրօ լար իլէ մուրագգամ ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԱՖԻԹԱՊ տիմէքլէ մալիւմիլէրի օլան ՎԷՆՍԱՆ ՏԱՆՆԻ էֆէնտինին էճզախանէսինտէ ... էճզա վէ ...

Մէզքիւր էճզախանէնին ... Տէրսաատէթ տէ պուլունան խասթալաղանէլէր ...

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

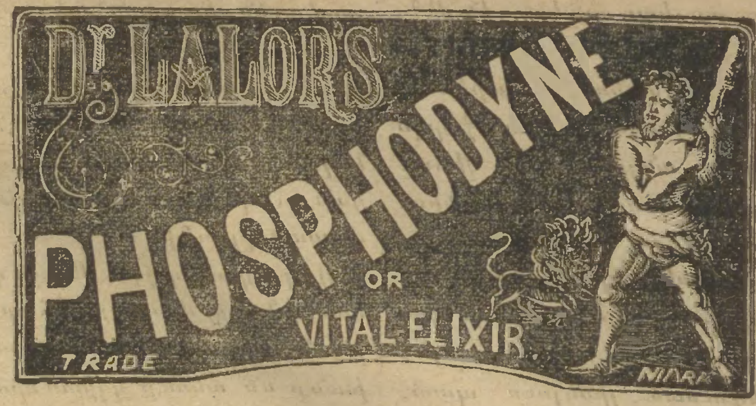

ՍԸՀՀԷԹ ԳՈՒՎՎԷԹ — ՓԷՆՃԷՆԷ ՎԷ

Տօգթօր Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ 1862 սէնէսինտէ իշպու մուալիճէյի իճատ իթմիշ Ֆօսֆօտին խամինի վէրմիշ տիր։

Պու իլաճ մէմալիքը Օսմանիյէ վէ Հինտիսթան վէ Չին վէ միւթէլլիֆէ թէ սաքին զէվաթա գայէթ միւֆիտ վէ կէրէք գարա ճիհէթ թէնսիր իսլահը ի վէ կէրէք պիլ ճիհէթ սըհհաթը հայաթիյէյի թագվիյէ վէ թաղզիյէ իւճիւն իմթիհան էտիլմիշ պիր մուալիճէ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ

Խալիս Ֆօսֆօրտան մաքսուտ (օսիտ) օլուպ, բույնի վէ մինտարէսի ... Պու իլաճ ...

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ

Սինիրլէրն վէ գանըն հէր նէվի ... վէ ...

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻՆԻՆ ԹԷՍԻՐԻ

Իքի նէվ օլուպ, պիր Թարաֆտան պու իլաճ ... վէ ...

ՎԷՐԷՄԷ ՊԻՐ ՀԻՒՃԻՒՄ

Պու կիւնքի կիւնտէ պէյն վէ գարանիկ ... ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍ ՏԻՆԻ ...

ՏԻՐՄԻ ՍԷՆԷԼԻՔ ԹԷՃՐԻՒՊԷԼԷՐ

Խուսուսաթը մէզքիւրէյի իսպաթ իչուն, պունտան մաատա ...

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ շիշէսի 4 վէ 6 վէ 11 շիլինէ սաթըլըր։ Տիւնեանըն հէր թարաֆընտա, էճզաճըլարտա, վէ թիճճարլարտա իշպու իլաճ պուլունուր։ 1862 տէն պէրու իշպու իլաճըն քէսրէթլէ Փիւրուխթընէ մէյտան վէրիլմէքտէ ...

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

Պէհէր շիշէնին իւզէրինտէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարաֆընտան պիր պանտրօլ ... «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ, «Լընտ., Ինկլըն» քէլիմէլէրի Ինկլիզճէ օլարագ ...

ԽԷՄիրլէր ՖՕՍՖՕՏԻՆ տէն կիւնտէ 3 չօրպա գաշըղըյլա ...

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

Թարաֆընտան իմալ օլունմուշ տըր։
Պէյ Հավզտա 52 Նօ. Կէյսֆօրտ Սթրիթտէ,

ԼԸՆՏՆ Ն. ՌՈՒ. ԻՆԿԼԸՆՏ

Ֆօսֆօտինին սաթըլըր վէ մուէթիտ։
Սթամպօլ, Գալաթա վէ Պէյօղլուտա պէօյլէք էճզախանէլէրինտէ պուլունուր։
Թիւրքիա, Ռումանիա վէ Պուլկարիա իչին ...

ԷՏՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ումում Ինկիլիզ մաղազասը Նօ. 93 վէ 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ ... գարշըսընտա

Գալաթա

ՄԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ